

Analiza pentru evaluarea intermediară (Mid-Term Review)

In baza art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1060/2021

Termen limită de transmitere la COM: 31 martie 2025

CUPRINS

1. Sinteza raportului.....	3
2. Metodologia utilizată.....	4
3. Prezentare Programului și a stadiului implementării până la 31 decembrie 2024	5
4. Analiza progresului și provocărilor conform RDC 1060/2021	22
4.1. Recomandări specifice de țară (CSR)	22
4.2. Contribuția la Planul Național Integrat privind Energia și Clima (PNIESC)	30
4.3. Contribuția la Pilonului European al Drepturilor Sociale (PEDS)	39
4.4. Analiza situației socioeconomice	41
4.5. Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor de etapă.....	50
5. Concluzii	52
6. Propuneri	53

1. Sinteza raportului

Analiza Mid-Term Review elaborată intern de Autoritatea de Management pentru Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027, în baza art. 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune aplicabile fondurilor europene (RDC), urmărește progresul înregistrat în implementarea Programului și stadiul realizării obiectivelor de etapă stabilite pentru finalul anului 2024. De asemenea, analiza are în vedere modalitatea în care Programul răspunde la noile provocări identificate în recomandările relevante specifice României adoptate în 2024, și contribuția Programului la prioritățile naționale în domeniul energiei și schimbărilor climatice (Planului Național Integrat privind Energia și Schimbările Climatice) și la implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale. În plus, studiul vizează și contextul socio-economic în care se implementează Programul, confirmând nevoia de a continua finanțarea obiectivelor specifice și alocarea cuantumului de flexibilitate în perioada următoare așa cum au fost planificate inițial.

Până la finalul anului 2024 au fost lansate 33 apeluri de proiecte, cu un procent de 71,75% din bugetul total contractat și 3,91% plăți efectuate, demonstrând un progres constant în implementarea Programului.

Deși au fost înregistrate întârzieri în implementarea lui, inerente etapelor inițiale de pregătire a apelurilor și de constituire a Autorității de Management, mecanismele de implementare stabilite asigură premisele pentru atingerea obiectivelor. În acest sens, Programul a reușit să mobilizeze un număr semnificativ de beneficiari și a atras considerabil interesul sectorului privat, demonstrând un angajament ridicat pentru investițiile planificate. Mai mult decât atât, pentru accelerarea implementării acestuia, Autoritatea de Management a suplimentat resursele pentru evaluarea proiectelor, a îmbunătățit ghidurile pentru apeluri și a creat noi mecanisme de sprijin pentru beneficiari.

Programul are o contribuție relevantă la prioritățile menționate în **recomandările adoptate de Consiliul Uniunii Europe în octombrie 2024**, susținând domenii-cheie precum eficiența energetică, mobilitatea durabilă și dezvoltarea urbană integrată. În plus, acesta vine în întâmpinarea inițiativelor cheie propuse de Comisia Europeană privind **Agenda UE pentru Orașe, accesul la locuințe accesibile și New European Bauhaus**, sprijinind domeniile dezvoltare urbană sustenabilă, incluziune socială și calitatea vieții. În acest context, măsurile implementate asigură alinierea Programului cu obiectivele naționale și europene pentru coeziune și tranziție verde.

Au fost înregistrate întârzieri în implementarea lui, inerente etapelor inițiale de pregătire a apelurilor și de constituire a Autorității de Management, însă, mecanismele de implementare stabilite asigură premisele pentru atingerea obiectivelor Programului.

Contribuția la Planul Național Integrat privind Energia și Schimbările Climatice: Programul Regional Sud-Muntenia sprijină obiectivele de energie și de climă stabilite de România prin promovarea energiei regenerabile, eficiența energetică, mobilitatea sustenabilă, reziliența climatică și susținerea inovării.

Contribuția la Pilonul European al Drepturilor Sociale: Programul contribuie la obiectivele Pilonului prin sprijinirea educației, formării profesionale și învățării pe tot parcursul vieții, promovarea egalității de șanse și reducerea disparităților regionale, crearea de condiții de muncă echitabile și accesul îmbunătățit la servicii esențiale, sprijinind astfel o dezvoltare economică și socială incluzivă în regiune.

Analiza socio-economică și provocările majore identificate: contextul socio-economic al Regiunii Sud-Muntenia nu a înregistrat modificări substanțiale. Provocările identificate inițial în etapa de programare sunt încă prezente la nivelul regiunii, iar pentru abordarea lor sunt necesare resursele financiare planificate inițial.

2. Metodologia utilizată

Analiza Mid-Term Review a fost realizată de Autoritatea de Management pe baza metodologiei și orientărilor metodologice furnizate de Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene.

Pentru fundamentarea prezentului studiu, Autoritatea de Management a analizat Recomandările specifice de Țară 2024¹, Planul Național Integrat privind Energia și Schimbările Climatice² și Pilonul European al Drepturilor Sociale³ și a identificat obiectivele și acțiunile finanțate de Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 care contribuie la acestea.

În plus, pentru analiza stadiului implementării Programului au fost utilizate metode cantitative și calitative pe baza datelor existente în sistemul informatic SMIS2021 și compararea indicatorilor socio-economici la nivel regional. De asemenea, s-a realizat o cartografiere a apelurilor lansate, a proiectelor depuse și a contractelor semnate pentru a analiza progresul implementării. În privința apelurilor planificate sau cele în consultare s-au utilizat datele din evidențele proprii ale Autorității de Management.

De asemenea, o serie de indicatori esențiali, precum emisiile de gaze cu efect de seră sau gradul de inovare și digitalizare, nu dispun de date colectate la nivel regional. Pentru a compensa această lipsă, s-au utilizat date proxy din surse europene și analize comparative cu regiuni similare și s-au analizat indicatorii disponibili pe site-ul Institutului Național de Statistică (tempo online) și indicatorii regionali de pe site-ul EUROSTAT, oferind astfel o estimare a tendințelor relevante. De asemenea, datele privind materialele din care sunt construite locuințele culese în timpul recensământului din 2021 nu sunt încă finalizate, de aceea au fost utilizate informațiile incluse în studiul de fezabilitate privind instrumentele financiare ce pot fi finanțate din FEDR 2021-2027 în regiunea Sud-Muntenia finanțat de Comisia Europeană și finalizat în decembrie 2021, în urma căruia s-a identificat nevoia de a utiliza instrumente financiare în domeniul eficienței energetice a caselor unifamiliale.

¹Recomandări specifice de țară 2024-<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11715-2024-INIT/ro/pdf>

²PNIESC-https://commission.europa.eu/publications/romania-final-updated-necp-2021-2030-submitted-2024_en

³PEDS-<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A52017DC0250>

3. Prezentare Programului și a stadiului implementării până la 31 decembrie 2024

Obiectivul general al Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 (PRSM sau Programul) este stimularea creșterii inteligente, durabile și echilibrate a regiunii Sud-Muntenia, care să conducă la o îmbunătățire a calității vieții comunităților locale prin sprijinirea capacității de inovare și digitalizarea administrației publice locale și a economiei regionale, dezvoltarea durabilă a infrastructurii și serviciilor și exploatarea potențialului cultural și turistic al regiunii. Programul este gestionat de Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia în calitate de Autoritate de Management și a fost aprobat de Comisia Europeană la data de 07 octombrie 2022 conform Deciziei de punere în aplicare a CE nr. C(2022)7253. Ulterior, acesta a fost modificat prin Decizia nr. C(2024)5829 din data de 08 august 2024, urmare a necesităților identificate pe parcursul implementării.

Prioritățile și obiectivele specifice:

Programul a fost elaborat într-un larg cadru partenerial, printr-o combinație a abordării bottom-up cu principalii actori relevanți de la nivel local și regional cu abordarea top-down prin care s-a realizat consultarea cu ministerele, agențiile, institutele cu activitate relevantă, pentru asigurarea corelării cu strategiile și planurile de la nivel local, județean, regional, național și european. Astfel, prioritățile de dezvoltare ale Programului Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 se bazează pe nevoile și provocările identificate în cadrul strategiilor integrate de dezvoltare locale și județene, planurilor municipale de dezvoltare a mobilității, planurilor de acțiune pentru energie durabilă și de îmbunătățire a eficienței energetice, strategiilor locale și județene pentru dezvoltarea turismului, Planului de Dezvoltare Regională, iar intervențiile au fost stabilite luând în considerare prioritățile de finanțare ale strategiilor naționale sectoriale și ale celorlalte programe operaționale, respectând principiul complementarității fondurilor. Totodată, s-a asigurat corelarea cu politicile europene, ținându-se seama de recomandările conținute în Anexa D a Raportului de Țară al Comisiei Europene pentru România 2019 – Orientări în materie de investiții privind finanțarea politicii de coeziune în perioada 2021 – 2027 și de cele din Raportul de Țară pentru anul 2020, cu respectarea celor cinci obiective de politică și a obiectivelor specifice pentru noua perioadă de programare și ținând seama de principiul concentrării tematică a intervențiilor.

Liniile directe privind dezvoltarea teritorială a României, precum și direcțiile de implementare, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional (în conformitate cu art. 14. alin (3) din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, cu modificările și completările ulterioare) se bazează pe conceptul strategic transpus în documentul programatic pe termen lung, Strategia de dezvoltare teritorială a României.

Un rol important în coordonarea activităților de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională îl are Consiliul pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia (CpDR). Acesta este un organism regional deliberativ, fără personalitate juridică, care este constituit și funcționează în

baza Legii 315/2004 pe principii partenariale la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Muntenia.

Programul Regional Sud-Muntenia 2021 - 2027 cuprinde șapte priorități care contribuie la cele cinci obiective de politică stabilite de Comisia Europeană pentru Politica de Coeziune. În cadrul fiecărei priorități, Programul include obiective specifice și indicatori care măsoară atingerea acestora.

Prioritățile și obiectivele specifice ale Programului se prezintă sintetic astfel:

- **Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare și digitalizare;**
 - RSO1.1 - Consolidarea cercetării și a inovării
 - RSO1.2 - Valorificarea avantajelor digitalizării
 - RSO1.3 - Creșterea și competitivitatea IMM-urilor
 - RSO1.4 - Competențe pentru specializare inteligentă și tranziție
- **Prioritatea 2 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul;**
 - RSO2.1 - Eficiența energetică
 - RSO2.4 - Adaptarea la schimbările climatice
 - RSO2.7 - Protejarea naturii și biodiversitatea
- **Prioritatea 3 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă;**
 - RSO2.8 - Mobilitate urbană sustenabilă
- **Prioritatea 4 – O regiune mai accesibilă;**
 - RSO3.2 - Transporturi sustenabile
- **Prioritatea 5 – O regiune educată;**
 - RSO4.2 - Infrastructură de educație și formare
- **Prioritatea 6 – O regiune atractivă;**
 - RSO5.1 - Dezvoltare integrată în zonele urbane
 - RSO5.2 - Dezvoltare integrată în zonele non-urbane
- **Prioritatea 7 – Asigurarea funcționării sistemului de management al PRSM.**

Alocarea financiară totală a Programului este de **1.576.796.471 euro**, din care 83,2% (1.312.118.844 euro) reprezintă sprijinul Uniunii Europene, prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), iar cuantumul de flexibilitate al Programului este de **231.469.054 euro** din FEDR.

Tabelul nr. 1 – Alocarea financiară a Programului

PRSM 2021 -2027 versiunea 2.2			Buget (Euro)			
Nr. crt.	Prioritate	RSO	FEDR	BS	Total	Procent din alocare totală
1	P1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	RSO 1.1	68.100.000,00	12.017.647,00	80.117.647,00	5,08%
		RSO 1.2	79.847.970,00	14.090.818,00	93.938.788,00	5,96%
		RSO 1.3	207.400.000,00	36.600.000,00	244.000.000,00	15,47%
		RSO 1.4	5.000.000,00	882.353,00	5.882.353,00	0,37%
	TOTAL P1		360.347.970,00	63.590.819,00	423.938.789,00	26,89%
2	P2. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	RSO 2.1	239.344.000,00	42.237.176,47	281.581.176,47	17,86%
		RSO 2.4	15.000.000,00	2.647.058,82	17.647.058,82	1,12%
		RSO 2.7	56.329.000,00	9.940.411,76	66.269.411,76	4,20%
	TOTAL P2		310.673.000,00	54.824.648,00	365.497.648,00	23,18%
3	P3. O regiune cu mobilitate urbană durabilă	RSO 2.8	183.594.000,00	32.398.942,00	215.992.942,00	13,70%
	TOTAL P3		183.594.000,00	32.398.942,00	215.992.942,00	13,70%
4	P4. O regiune mai accesibilă	RSO 3.2	191.375.000,00	33.772.059,00	225.147.059,00	14,28%
	TOTAL P4		191.375.000,00	33.772.059,00	225.147.059,00	14,28%
5	P5. O regiune educată	RSO 4.2	36.495.844,00	39.567.683,00	76.063.527,00	4,82%
	TOTAL P5		36.495.844,00	39.567.683,00	76.063.527,00	4,82%
6	P6. O regiune atractivă	RSO 5.1	78.850.818,00	13.914.850,00	92.765.668,00	5,88%
		RSO 5.2	94.196.182,00	16.622.856,00	110.819.038,00	7,03%
	TOTAL P6		173.047.000,00	30.537.706,00	203.584.706,00	12,91%
7	P7. Asistență tehnică	AT	56.586.030,00	9.985.770,00	66.571.800,00	4,22%
	TOTAL P7		56.586.030,00	9.985.770,00	66.571.800,00	4,22%
TOTAL PRSM 2021 - 2027			1.312.118.844,00	264.677.627,00	1.576.796.471,00	100,00%

Sursa: Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027, versiunea 2.2.

Prezentare generală a stadiul implementării Programului

Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 a fost aprobat în octombrie 2022, iar până la sfârșitul anului a fost constituit Comitetul de Monitorizare.

Comitetul de Monitorizare al Programului are următoarea componență:

- 1 Președinte – Directorul general al Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia;
- 10 reprezentanți ai Autorităților regionale (7 președinți CJ +1 reprezentant al municipiilor reședință de județ + 1 reprezentant al orașelor din regiune + 1 reprezentant al comunelor din regiune);

- 11 reprezentanți ai ministerelor care au avut implicare în elaborarea Programului sau care gestionează programe cu care intervențiile din cadrul Programului Regional Sud-Muntenia sunt complementare;
- 2 reprezentanți ai autorităților naționale privind promovarea drepturilor fundamentale ale omului;
- 2 reprezentanți ai IMM – urilor din regiune (reprezentantul celor 7 Camere de Comerț județene din regiune și reprezentantul regional al Consiliului Național pentru IMM-uri);
- 7 reprezentanți ai societății civile, mediului universitar și de cercetare din regiune.

La stabilirea componenței CM s-au avut în vedere prevederile art. 4 alin (1) din Regulamentului delegat nr. 240/2014 coroborate cu prevederile art. 39 alin (1) din Regulamentul UE 1060/2021, astfel că acest Comitet de Monitorizare include exclusiv autoritățile publice naționale, regionale și locale reprezentative în implementarea Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027. De asemenea, în componența CM sunt incluse și organisme care reprezintă societatea civilă, mediul universitar și cel de cercetare, având în vedere activitățile desfășurate și gradul de reprezentativitate al acestora, pentru a asigura o implementare eficientă a Programului. Nu în ultimul rând, sunt reprezentați și partenerii economici care asigură o reprezentare echilibrată în raport cu destinația fondurilor alocate prin Program.

Prin această componență a CM este creat un echilibru social și economic cu atât mai mult cu cât:

- 77 % din fondurile alocate prin Program au ca și potențiali beneficiari autoritățile publice locale din regiunea Sud-Muntenia;
- 19% din fondurile alocate prin Program au ca și potențial beneficiari IMM-urile din regiune.

Sistemul de implementare al Programului are o abordare structurată și transparentă și își propune să realizeze țintele și obiectivele asumate. Activitățile de planificare a apelurilor de proiecte, serviciile de helpdesk oferite beneficiarilor, Manualul Beneficiarului, întâlnirile periodice cu potențialii beneficiari, precum și informațiile diseminate pe site-ul Agenției și rețeaua social media, contribuie la o mai bună înțelegere a cerințelor Programului și la creșterea calității proiectelor depuse.

În acest context, primele ghiduri ale solicitantului (pentru 5 obiective specifice), au fost lansate în consultare publică în februarie 2023⁴ iar primul apel a fost lansat oficial (cu excepția apelului pentru asistență tehnică) în decembrie 2023⁵.

Programul prioritizează inițiativele cu cel mai mare impact, de aceea procesul de selecție este orientat spre calitate și nu pe principiul „primul venit, primul servit”. Selecția cererilor de finanțare se desfășoară exclusiv prin sistemul electronic SMIS2021 în patru etape esențiale: evaluare tehnică

⁴ 6 ghiduri: RSO 1.2 – operațiunea strategică Centrul de date regional Sud-Muntenia, RSO 1.3 – competitivitate IMM (2 ghiduri), RSO 2.1 – eficiență energetică clădiri publice, RSO 4.2 – infrastructura învățământ primar și secundar, RSO 3.2 – drumuri județene.

⁵ În cadrul RSO 3.2 pentru drumuri județene.

și financiară, clasificarea în funcție de punctajul obținut în procesul de evaluare tehnică și financiară, prioritizarea proiectelor în funcție de impact și contractare graduală, în funcție de atingerea pragurilor de calitate și excelență și de luna de depunere.

Metodologia de selecție stabilește cele două praguri esențiale în procesul de selecție al proiectelor: un prag de calitate, de minimum 50% din punctajul maxim posibil, care reprezintă nivelul minim necesar pentru ca un proiect să fie considerat eligibil, și un prag de excelență, de cel puțin 70% din punctajul maxim posibil, care permite contractarea directă a proiectelor care îl ating, fără a mai fi necesară așteptarea soluționării contestațiilor sau finalizarea tuturor evaluărilor. Aceste praguri pot varia în funcție de apelurile de proiecte.

Cererile de finanțare depuse în primele două luni calendaristice parcurg etapa de evaluare tehnică și financiară, iar proiectele care obțin, cel puțin 70% pentru solicitanții publici și minim 85% pentru solicitanții privați din punctajul maxim și au o valoare eligibilă nerambursabilă care nu depășește 25% din bugetul apelului sunt contractate direct. În acest caz, AM PRSM demarează contractarea în ordinea descrescătoare a punctajelor, fără a aștepta soluționarea eventualelor contestații.

Proiectele care depășesc 25% din finanțare intră în competiție cu cele din lunile următoare, alături de proiectele ale căror valori eligibile nerambursabile solicitate însumate depășesc procentul de 50% din finanțarea disponibilă a apelului și de proiectele care nu au atins pragul de excelență astfel încât să intre în etapa de contractare în primele două luni iar selecția se realizează în funcție de punctajul obținut în ordine descrescătoare și în limita alocării financiare aferente fiecărui apel.

Proiectele care nu au fost selectate în urma aplicării pragurilor excelență sau în urma procesului de selecție final dar au obținut un punctaj peste pragul minim de calitate sunt incluse într-o listă de rezervă, urmând a fi contractate dacă apar economii din alte proiecte sau dacă devin disponibile fonduri suplimentare. De asemenea, proiectele selectate sunt contractate și monitorizate pe durata implementării pentru a asigura respectarea obiectivelor asumate.

În ceea ce privește monitorizarea constantă a resurselor Programului angajate prin contractele de finanțare încheiate, Autoritatea de Management a stabilit un mecanism de dezangajare automată a fondurilor neutilizate la nivelul proiectelor implementate de beneficiarii instituții publice, astfel:

- După semnarea de către beneficiar a contractului/contractelor de achiziție publică pentru lucrările prevăzute în proiect, pentru fondurile rămase neutilizate (diferența dintre valoarea achiziției estimate în proiect și valoarea contractului de achiziției după desfășurarea procesului de achiziție);
- La sfârșitul implementării proiectului diferența dintre sumele estimate în bugetul proiectului și sumele efectiv cheltuite și care nu au fost realocate altor activități în perioada de implementare.

Acest mecanism asigură un management eficient al fondurilor astfel încât acestea să nu fie imobilizate la nivelul proiectelor până la finalizarea lor și să fie disponibile altor intervenții din Program cât mai rapid posibil. Până la această dată, prin aplicarea primei etape de dezangajare

menționată mai sus, Autoritatea de Management a reutilizat aproximativ 5 milioane de euro pentru noi intervenții/apeluri.

Până la finalul anului 2024, Programul a înregistrat un progres mediu:

- Apelurile lansate acoperă 83%⁶ din alocarea totală a Programului, cu 1.760 de proiecte depuse, dintre care 194 de proiecte sunt aprobate și așteaptă demararea etapei de contractare, 119 de proiecte sunt contractate, 75 de cereri de finanțare se află în proces de contractare, 415 aplicații sunt în etapa de evaluare, 26 dintre acestea au fost respinse și pentru 931 proiecte procesul de evaluare și selecție a fost demarat după 1 ianuarie 2025;
- Valoarea nerambursabilă a proiectelor depuse reprezintă 156,72%⁷ din alocarea Programului, iar interesul potențialilor beneficiari⁸ a fost mare pentru toate apelurile lansate și încheiate până la finalul anului, între 92% până la 952,68%⁹ (nu sunt avute în vedere apelurile etapizate și nici apelurile de AT);
- Valoarea contractelor este de aproape 71,75% din alocarea Programului (include suma alocată instrumentelor financiare pentru care s-a semnat Acordul de finanțare cu BEI), la care se adaugă valoarea proiectelor aprobate sau aflate în etapa de contractare și care reprezintă aproximativ 4% din alocarea PRSM;
- O categorie aparte a proiectelor finanțate prin Program o reprezintă proiectele etapizate. 64 din contractele de la acest moment sunt reprezentate de investiții începute în perioada anterioară de programare, reprezentând 8,32% din alocarea Programului;
- Plățile pentru beneficiarii Programului (inclusiv prefinanțare) reprezintă 3,91% din alocarea acestuia proiectele etapizate remarcându-se prin faptul că sumele plătite beneficiarilor variază între 16,10% și 71,94% din valoarea eligibilă nerambursabilă a acestora.

Tabelul evidențiază progresul înregistrat la nivelul obiectivelor specifice finanțare în cadrul PRSM 2021 – 2027, până la data de 31.12.2024

⁶ Include valoarea instrumentelor financiare și exclude apelul lansat în SMIS2014 pentru asistență tehnică ce ulterior a fost transpus în SMIS2021

⁷ Include valoarea instrumentelor financiare

⁸ Măsurat ca valoarea nerambursabilă din proiectele depuse raportat la valoarea apelurilor.

⁹ Apelul pentru infrastructura învățământului antepreșcolar și a avut cea mai mare solicitare, măsurată ca raportul dintre valoarea nerambursabilă (UE+bugetul de stat) solicitată prin proiectele depuse și valoarea apelului (PRSM/318/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A1).

Tabelul nr. 2 – Stadiul implementării PRSM 2021 – 2027

Prioritate	Obiectiv specific	Alocare financiară la nivel de RSO (EURO)	Proiecte depuse		Proiecte contractate		Proiecte în contractare		Proiecte aprobate		Proiecte în evaluare		Proiecte respinse		Plăți către beneficiari
			Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	Nr. proiecte	Valoarea eligibilă	
P1	1.1	80.117.647,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
	1.2	93.938.788,00	81	60.018.470,48	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	7.099.447,71	0,00
	1.3	244.000.000,00	1.327	1.197.213.502,27	40	42.939.025,16	74	13.723.708,34	190,00	47.058.983,02	323	71.037.408,31	23	26.849.558,89	64.965,48
	1.4	5.882.353,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
P2	2.1	281.581.176,47	107	196.455.117,41	13	10.010.236,41	0	0,00	1,00	881.952,39	34	82.701.136,88	3	4.366.429,93	1.487.374,91
	2.4	17.647.058,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
	2.7	66.269.411,76	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
P3	2.8	215.992.942,00	18	104.416.572,50	15	69.353.036,44	0	0,00	0,00	0,00	3	33.986.825,39	0	3.633.248,55	22.496.363,32
P4	3.2	225.147.059,00	13	585.815.296,80	12	515.468.984,73	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	10.399.534,54
P5	4.2	76.063.527,00	178	450.702.209,40	24	26.682.987,62	1	453.701,42	1,00	3.330.142,23	43	124.680.226,73	0	7.134.112,40	6.129.036,15
P6	5.1	92.765.668,00	9	49.821.123,96	2	9.743.321,99	0	0,00	1,00	6.588.587,40	4	21.511.222,70	0	5.089.440,12	2.160.306,96
	5.2	110.819.038,00	22	85.775.389,27	9	16.386.861,62	0	0,00	0,00	0,00	8	44.635.528,71	0	0,00	371.040,79
P7	AT	66.571.800,00	4	24.506.885,79	3	20.748.047,07	0	0,00	1,00	3.758.838,72	0	0,00	0	0,00	8.205.980,42
IF			1	258.571.269,65	1	258.571.269,65	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
TOTAL		1.576.796.471,00	1.760	3.013.295.837,53	119	969.903.770,69	75,00	14.177.409,76	194,00	61.618.503,75	415	378.552.348,73	26	54.172.237,60	51.314.602,59

Sursa: Sistemul de monitorizare al Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027.

Implementarea Programului pe domenii

Stadiul implementării Programului este analizat prin monitorizarea priorităților acestuia, iar intervențiile finanțate prin instrumentul teritorial sunt grupate într-un subcapitol cu același titlu.

Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Prioritatea 1 are cea mai mare alocare dintre prioritățile Programului, resursele sale reprezentând 26,89%. Această concentrare a resurselor pentru obiectivele de competitivitate și inovare este mai mare decât concentrarea solicitată prin Regulamentul 1060/2021, reflectând prioritatea pe care o acordă Programul pentru creșterea și competitivitatea IMM, pentru digitalizare și pentru specializare inteligentă.

Obiectivul specific RSO1.1 care vizează dezvoltarea capacității de cercetare, dezvoltare și inovare prin stimularea investițiilor în cercetare și inovare pentru IMM-uri și prin dezvoltarea proiectelor comune între organizații de cercetare și întreprinderi. De asemenea, investițiile vizează sprijinirea capacității instituțiilor de cercetare, stimularea transferului tehnologic către IMM-uri și dezvoltarea infrastructurii de cercetare, facilitând colaborarea dintre mediul de afaceri, instituțiile academice, organizațiile de cercetare și autoritățile publice din regiunea Sud-Muntenia.

Pentru acest obiectiv specific, AM PRSM avea planificată lansarea a 4 apeluri în valoarea de 80,11 milioane euro în al doilea trimestru al anului 2025, în luna aprilie.

Un alt obiectiv important în cadrul priorității 1 a Programului este digitalizarea administrației publice abordată prin intermediul obiectivului specific RSO1.2. Prin intervențiile prevăzute în cadrul acestui obiectiv specific se urmărește creșterea nivelului de adoptare a soluțiilor digitale în instituțiile publice din regiune. AM PRSM a lansat 2 apeluri de proiecte:

- un apel dedicat operațiunii de importanță strategică „Centrul de Date Regional Sud-Muntenia”¹⁰: construirea și dotarea unui centru de date de către Serviciul de Telecomunicații Speciale (instituția publică centrală ce organizează, conduce, desfășoară, controlează și coordonează activitățile în domeniul telecomunicațiilor speciale pentru autoritățile publice din România);
- un apel dedicat digitalizării instituțiilor publice din regiune (centrale și locale)¹¹: au fost depuse, 81 de proiecte, acoperind peste 122% din alocarea apelului până la finalul anului 2024. Apelul este deschis până 30.04.2025 și este estimată o cerere din partea instituțiilor publice mai mare decât resursele financiare disponibile la nivel de Program.

În vederea susținerii mediului de afaceri, obiectivul specific RSO1.3 se concentrează pe dezvoltarea IMM-urilor și stimularea antreprenorialului. Astfel, Programul sprijină:

- investițiile pentru îmbunătățirea capacităților tehnice, industriale și organizaționale, pentru dezvoltarea de produse și servicii, pentru activități specifice economiei circulare și

¹⁰ PRSM/481/PRSM_P1/OP1/RSO1.2/PRSM_A38

¹¹ PRSM/481/PRSM_P1/OP1/RSO1.2/PRSM_A38

internaționalizării, precum și pentru activități specifice certificării și omologării proceselor și produselor/serviciilor în întreprinderi,

- înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri și parcurilor industriale, prin instrumente financiare sub formă de împrumut cu o componentă de grant (capital rebate)¹²,
- Ecosistemul antreprenorial (clusterelor și rețele de afaceri).

Digitalizarea activităților este susținută prin Program ca acțiune conexă.

Au fost lansate 3 apeluri de proiecte pentru care s-au depus 1.327 de proiecte ce au depășit valoarea alocată apelurilor:

- apel pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici¹³: 781 de proiecte depuse, cu o rată mică de respingere de 6,57%, din care 182 de proiecte sunt aprobate, 23 de contracte sunt semnate, 1 cerere de finanțare se află în etapa de contractare, 323 dintre acestea sunt în evaluare și 252 de proiecte se află în proces de evaluare și selecție;
- apel pentru microîntreprinderi, întreprinderi mici și întreprinderi mijlocii non agricole¹⁴: 545 de proiecte depuse, cu o rată foarte mică de respingere de doar 0,26% și din care 73 de proiecte se află în etapa de contractare, 16 proiecte sunt contractate, 8 cereri de finanțare sunt aprobate și 448 de proiecte vor intra în procesul de evaluare și selecție după 1 ianuarie 2025;
- apel pentru 1 proiect etapizat¹⁵ implementat de U.A.T. Municipiul Pitești în parteneriat cu Institutul de Cercetare în Transporturi INCERTRANS, ce are ca obiectiv înființarea unui incubator de afaceri în județul Argeș.

Un apel de proiecte pentru sprijinirea clusterelor este estimat a fi lansat la mijlocul anului 2025, în valoarea de 5,8 milioane de euro.

Ultimul obiectiv specific al priorității 1, RSO1.4, încurajează investițiile în dezvoltarea competențelor de specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat pentru dezvoltarea întreprinderilor și a organizațiilor de cercetare, precum și pentru dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea Strategiei de Specializare Inteligentă Sud-Muntenia (RIS3) și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială.

AM PRSM intenționează lansarea unui apel în trimestrul II al 2025, în valoarea de 5,88 milioane de euro.

Prioritatea 2: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 finanțează prin obiectivul specific RSO2.1 investiții în renovarea fondului locativ și a clădirilor publice pentru îmbunătățirea performanței energetice. Se

¹² Instrumentele financiare vor gestionate de Banca Europeană de Investiții, în baza acordului de finanțare semnat la data de 17.10.2024.

¹³ PRSM/160/PRSM_P1/OP1/RSO1.3/PRSM_A44

¹⁴ PRSM/267/PRSM_P1/OP1/RSO1.3/PRSM_A44

¹⁵ PRSM/462/PRSM_P1/OP1/RSO1.3/PRSM_A39 - etapizate

estimează reducerea consumului anual de energie primară de la 346.165 MWh la 205.164 MWh și scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră de la 99.598 tone CO₂/an la 41.511 tone CO₂/an. Acțiunile finanțate includ anveloparea clădirilor, modernizarea sistemelor de încălzire, eficientizarea iluminatului și utilizarea surselor regenerabile de energie. Programul sprijină și măsuri de eficiență energetică pentru locuințele rezidențiale, vizând îmbunătățirea performanței energetice a 7.747 de locuințe și a 258.183 de metri pătrați de clădiri publice.

AM PRSM a lansat 4 apeluri, din care unul era încă deschis la 31.12.2024 și pentru care solicitanții au transmis cereri de finanțare până la data de 31.01.2025:

- pentru eficiență energetică în locuințe multifamiliale¹⁶: s-au depus 28 de proiecte care acoperă, la 31 decembrie 2024, aproximativ 640% din alocare și care se aflau în etapa de evaluare.
- pentru proiecte etapizate eficiență energetică în locuințe multifamiliale¹⁷: 1 proiect etapizat depus și contractat de către beneficiarul Municipiul Câmpina din județul Prahova, până la sfârșitul anului 2024;
- pentru eficiență energetică în clădiri publice¹⁸: 66 de proiecte depuse care acoperă 236% din alocarea apelului, cu o rată relativ mică de respingere a cererilor depuse (9,5%) din care 1 proiect aprobat, 6 proiecte se aflau în etapa de evaluare și alte 56 de proiecte vor intra în procesul de evaluare și selecție după 1 ianuarie 2025;
- pentru proiecte etapizate care vizează eficiența energetică în clădiri publice¹⁹: 12 proiecte etapizate depuse și contractate până la finalul anului 2024, acoperind toate fondurile alocate acestui apel.

Prin obiectivul specific RSO2.4 sunt finanțate acțiuni de consolidare a clădirilor publice în vederea creșterii nivelului de siguranță la acțiuni seismice. Sunt vizate clădirile pentru care au fost pregătite documentațiile tehnice și economice prin intermediul facilității ELENA²⁰ (European Local ENergy Assistance), derulată de Banca Europeană de Investiții pentru Comisia Europeană.

Apelul dedicat clădirilor care au beneficiat de sprijin prin facilitatea ELENA va fi lansat în același timp cu măsurile de eficiență energetică finanțate în cadrul obiectivului specific RSO2.1 și va fi deschis în perioada martie 2025 - martie 2026.

Prioritatea 3: O regiune cu mobilitate urbană durabilă

Investițiile prevăzute în obiectivul specific RSO3.2 vizează modernizarea, reabilitarea și extinderea drumurilor județene, decongestionarea traficului și creșterea siguranței pasagerilor cu scopul de crește gradul de accesibilitate, portanța și viteza de deplasare în regiunea Sud-Muntenia.

¹⁶ PRSM/265/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A37

¹⁷ PRSM/428/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A37 - etapizate

¹⁸ PRSM/249/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A34

¹⁹ PRSM/423/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A34 - etapizate

²⁰ South Muntenia Energy Efficiency for Public Buildings Investment Programme (SMEE-PB)

Autoritatea de Management a lansat 2 apeluri de proiecte, în valoare de 218,27 milioane euro, astfel:

- un apel pentru proiectele noi²¹ în cadrul căruia au fost depuse 10 proiecte cu o valoare totală de aproximativ 579,64 milioane de euro. Dintre acestea, 9 aplicații au fost contractate și pentru acestea Autoritatea de Management a rambursat deja cheltuieli în valoare de 6,36 milioane de euro;
- un apel pentru proiectele etapizate²² în cadrul căruia au fost depuse și contractate 3 proiecte, cu o valoare totală de 25,45 milioane euro pentru care s-au efectuat plăți de peste 4 milioane de euro, reprezentând peste 17% din alocarea apelului.

Prioritatea 5: O regiune educată

Acțiunile planificate în cadrul obiectivului specific RSO4.2 vizează construirea, reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale și de formare profesională, pe aproape întreg ciclul educațional, de la educația timpurie antepreșcolară la studiile post liceale, precum și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de sex, religie, etnie. De asemenea, este finanțată și achiziționarea de microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare.

Pentru a acorda finanțări din resursele alocate pentru acest obiectiv specific, Autoritatea de Management a lansat 6 apeluri de proiecte, ce au fost de interes pentru beneficiarii din regiune, respectiv:

- 2 apeluri pentru creșe și grădinițe, unul pentru proiecte noi²³ și unul pentru proiecte etapizate²⁴. Au fost depuse 50 de proiecte noi și 6 etapizate. În timp ce doar 12 dintre cererile de finanțare depuse pentru proiectele noi se aflau în etapa de evaluare, aplicațiile depuse pentru proiectele etapizate au fost contractate integral, înregistrând plăți în valoare de 1,54 milioane euro, acoperind peste 34% din alocarea apelului. Diferența de 38 de proiecte noi depuse vor intra în procesul de evaluare și selecție după 1 ianuarie 2025; În cazul ambelor apeluri numărul solicitărilor depășesc valoarea alocată, însă, în cazul proiectelor noi succesul este remarcabil, cererile depuse acoperind peste 952% din valoarea alocată;
- 2 apeluri dedicate învățământului primar și secundar din regiune (unul pentru proiecte noi²⁵ ce se încheie în februarie 2025 și unul pentru proiecte etapizate²⁶). Au fost depuse 110 proiecte în valoare totală de 376,28 milioane euro, din care 95 de proiecte noi. Din proiectele depuse, 28 de proiecte noi se aflau în procesul de evaluare, 1 proiect nou era contractat și 66 de cereri de finanțare noi așteaptă să intre în procesul de evaluare și selecție după 1 ianuarie 2025. În ceea

²¹ PRSM/149/PRSM_P4/OP3/RSO3.2/PRSM_A29

²² PRSM/429/PRSM_P4/OP3/RSO3.2/PRSM_A29 - etapizate

²³ PRSM/318/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A1

²⁴ PRSM/432/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A1 - etapizate

²⁵ PRSM/310/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A23

²⁶ PRSM/433/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A23 - etapizate

ce privește proiectele etapizate, toate aplicațiile depuse erau contractate și Autoritatea de Management a rambursat cheltuieli în valoare de 3,38 milioane de euro la sfârșitul anului 2024;

- 2 apeluri pentru învățământ profesional și tehnic, similar celorlalte apeluri din cadrul acestui obiectiv specific, unul este dedicat proiectelor noi²⁷ și altul proiectelor etapizate²⁸. S-au depus 12 proiecte cu o valoare totală de 35,64 milioane euro, din care 3 din aplicațiile depuse pentru proiectele noi se aflau în etapa de evaluare și 3 din cele 4 proiecte etapizate erau contractate și înregistrau plăți în valoare de 1.19 milioane de euro. În plus, un proiect etapizat se afla în etapa de contractare iar cele 5 proiecte noi depuse vor intra în procesul de evaluare și selecție după 1 ianuarie 2025.

Instrumente de dezvoltare teritorială integrată

În conformitate cu prevederile articolelor 28 (c) și 29 din RDC, dezvoltarea teritorială integrată este susținută de Strategiile Integrate de Dezvoltare Teritorială (SIDT). Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 continuă abordarea actualei perioade de programare, respectiv finanțarea proiectelor de dezvoltare teritorială în baza SIDT, care integrează obiective specifice din cel puțin două obiective de politică, aliniindu-se astfel cerințelor art.29 din RDC. În acest context, obiectivele specifice relevante sunt RSO2.7, RSO2.8, RSO5.1 și RSO5.2, iar selecția proiectelor de către Autoritatea Teritorială se realizează pe baza includerii acestora în Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU) sau în Strategiile Integrate de Dezvoltare Județeană (SIDJ), printr-o analiză multicriterială care ia în considerare factori precum teritoriile vizate, grupurile țintă, contribuția proiectului la obiectivul SIDU/SIDJ, sinergia cu documentele strategice relevante și alinierea cu strategiile de cooperare europeană. Autoritățile Teritoriale sunt responsabile pentru implementarea SIDU/SIDJ, selecția și prioritizarea proiectelor din strategii, precum și pentru avizarea conformității proiectelor individuale ce urmează a fi depuse pentru finanțare, în raport cu prevederile SIDU/SIDJ.

Autoritatea de Management a lansat un apel dedicat strategiilor în cadrul căruia au fost depuse 14 strategii care au fost verificate atât din perspectiva conformității cu prevederile art.29, utilizând o grilă de admisibilitate, cât și din perspectiva abordării integrate, pe baza unei grile de punctaj. În urma apelului, au fost aprobate șapte SIDU și șapte SIDJ, ce includ măsuri pentru acțiunile prevăzute a fi finanțate în cadrul obiectivelor specifice RSO2.7, RSO2.8, RSO5.1 și RSO5.2. Stadiul implementării Programului în cadrul acestor obiective specifice ce sunt implementate integrat, este prezentat în paragrafele ulterioare.

Prioritatea 2: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

RSO2.7 - Protejarea naturii și biodiversitatea

Programul Regional Sud-Muntenia finanțează, prin obiectivul specific RSO2.7 investițiile destinate protecției și conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi, precum și dezvoltarea infrastructurii verde-albastră. Scopul acestui obiectiv specific vizează crearea și reabilitarea

²⁷ PRSM/298/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A22

²⁸ PRSM/434/PRSM_P5/OP4/RSO4.2/PRSM_A22 - etapizate

infrastructurilor verzi pe o suprafață totală de 94,15 hectare, îmbunătățind astfel accesul la aceste facilități pentru mai mult de 167.211 persoane până în anul 2029. Cu un buget total de 66,3 milioane de euro, investițiile vor include crearea de coridoare ecologice, revitalizarea spațiilor naturale din mediul urban și rural, precum și implementarea măsurilor de protecție a biodiversității și a resurselor naturale.

În acest sens, Autoritatea de Management a lansat un apel de proiecte în cadrul căruia proiectele pot fi depuse în perioada 03.02.2025 până la 31.07.2025.

Prioritatea 3: O regiune cu mobilitate urbană durabilă

În domeniul mobilității urbane, obiectivul specific RSO2.8 beneficiază de un buget total de 215,9 milioane euro pentru finanțarea infrastructurii pentru transportul urban ecologic: înființarea, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv achiziția de material rulant nepoluant, înființarea, modernizarea, extinderea și dotarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate (inclusiv pentru bicicliști), achiziționarea de autobuze/microbuze pentru transportul școlar urban, digitalizarea transportului urban și crearea de infrastructuri pentru combustibili alternativi.

Alocarea fondurilor destinate mobilității urbane între unitățile administrativ teritoriale cu statut de municipii reședință de județ în cadrul obiectivului specific RSO2.8 a fost stabilită prin Hotărârea Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CpDR) nr. 11/19 decembrie 2022, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 156/2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile.

Alocarea predefinită propusă pentru municipiile reședință de județ este distribuită astfel: 65% sub formă de sumă fixă, iar 35% în funcție de numărul de locuitori, conform repartizării din tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 3 – Alocările predefinite pentru municipiile reședință de județ în domeniul mobilității urbane

Denumire municipiu	Județ	Populație	% pop	Alocare fixă	Alocare variabilă	Total FEDR	BS	Total (FEDR+BS)
Pitești	Argeș	170.175	23,71%	9.202.444,01	8.224.313,34	17.426.757,35	3.075.310,12	20.502.067,47
Călărași	Călărași	73.721	10,27%	9.202.444,01	3.562.830,05	12.765.274,06	2.252.695,42	15.017.969,48
Târgoviște	Dâmbovița	90.345	12,59%	9.202.444,01	4.366.244,09	13.568.688,11	2.394.474,37	15.963.162,48
Giurgiu	Giurgiu	64.596	9,00%	9.202.444,01	3.121.831,90	12.324.275,92	2.174.872,22	14.499.148,14
Slobozia	Ialomița	50.438	7,03%	9.202.444,01	2.437.596,10	11.640.040,11	2.054.124,73	13.694.164,84
Ploiești	Prahova	220.135	30,67%	9.202.444,01	10.638.808,38	19.841.252,39	3.501.397,48	23.342.649,88
Alexandria	Teleorman	48.305	6,73%	9.202.444,01	2.334.511,27	11.536.955,29	2.035.933,29	13.572.888,57
Total municipii reședință		717.715	100,00%	64.417.108,10	34.686.135,13	99.103.243,23	17.488.807,63	116.592.050,85

Sursa: Hotărârea CpDr nr. 11/19 decembrie 2022

În situația în care un municipiu reședință de județ nu depune proiecte în valoare de alocarea stabilită prin hotărârea CpDR menționată anterior, în termen de 2 ani de la data lansării apelului de proiecte

pentru mobilitate urbană, valoarea nesolicitată se constituie ca și economie la bugetul programului și va face obiectul unui nou apel competitiv pentru celelalte municipii reședință de județ.

Pentru celelalte municipii și orașe din regiunea Sud-Muntenia, nu se propune o prealocare financiară, se lansează apeluri de proiecte competitive astfel încât proiectele depuse să genereze impact la nivel teritorial.

Această măsură urmărește să răspundă provocărilor socio-economice apărute în ultimii ani, în special fenomenului de formare a cartierelor-dormitor, predominant în zonele rurale, dar dependente funcțional de municipii. Această dependență generează o mobilitate intensă a forței de muncă și suprasolicită infrastructura de transport, infrastructura tehnico-edilitară, precum și serviciile educaționale și sanitare. Strategiile Integrate pentru Dezvoltare Teritorială ale zonelor urbane funcționale, trebuie să ofere o justificare clară și argumentată a problemelor comune, să evidențieze continuitatea fizică urbană și să demonstreze că abordarea la nivel supramunicipal este soluția optimă pentru gestionarea acestor provocări.

Au fost lansate 4 apeluri în valoare de 273,7 milioane euro, 2 dintre ele fiind dedicate proiectelor etapizate, după cum urmează:

- sprijin acordat municipiilor reședință de județ, inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora²⁹: apelul se va închide la 21.07.2026. Până la 31 decembrie 2024 s-au depus 2 proiecte care se află în procesul de selecție.
- sprijin acordat municipiilor, altele decât municipiile reședință de județ și orașelor, inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora³⁰: apelul se închide la 15.03.2025, iar până la finalul anului a fost depus 1 proiect ce se află în etapa de selecție.
- pentru proiecte etapizate ale municipiilor reședință de județ, inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora³¹: apel închis la 15.11.2025 în care s-au depus și contractat 11 proiecte ce acoperă alocarea financiară a apelului care au înregistrat plăți în valoare de peste 20 milioane de euro.
- pentru proiectele etapizate ale municipiilor, altele decât municipiile reședință de județ, și orașelor, inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora³²: au fost depuse și contractate 4 proiecte pentru care s-au înregistrat plăți în valoare de peste 2.27 milioane de euro.

Prioritatea 6: O regiune atractivă

Acțiunile finanțate prin obiectivele specifice RSO5.1 și RSO5.2, destinate îmbunătățirii calității mediului urban, contribuie la revitalizarea orașelor și la regenerarea spațiilor urbane degradate sau abandonate, asigurând condițiile necesare pentru o dezvoltare urbană durabilă. Totodată, sunt prevăzute finanțări pentru conservarea, protecția, promovarea și valorificarea patrimoniului natural

²⁹ PRSM/414/PRSM_P3/OP2/RSO2.8/PRSM_A26

³⁰ PRSM/366/PRSM_P3/OP2/RSO2.8/PRSM_A26

³¹ PRSM/435/PRSM_P3/OP2/RSO2.8/PRSM_A26 - etapizate

³² PRSM/438/PRSM_P3/OP2/RSO2.8/PRSM_A26 - etapizate

și cultural, axate pe protejarea resurselor turistice regionale și menținerea unui mediu curat, în concordanță cu principiile dezvoltării durabile atât în mediul urban, cât și în cel rural din regiune.

Similar domeniului mobilitate urbană, distribuirea alocării fondurilor destinate regenerării urbane între unitățile administrativ teritoriale cu statut de municipii reședință de județ s-a efectuat prin Hotărârea Consiliului pentru Dezvoltare Regională (CpDR) nr. 12/19 decembrie 2025, în conformitate cu prevederile Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 156/2020 *privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile*.

Alocarea fondurilor pentru dezvoltare urbană este detaliată pe 3 categorii de așezări urbane și anume, municipii reședință de județ, alte municipii și orașe, în funcție de ponderea fiecăreia dintre acestea în totalul populației urbane din regiune.

Alocarea predefinită propusă pentru municipiile reședință de județ este distribuită astfel: de 65% sub formă de sumă fixă, iar 35% în funcție de numărul de locuitori, conform repartizării din tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 4 - Alocările predefinite pentru municipiile reședință de județ în domeniul regenerării urbane

Denumire municipiu	Județ	Populație	% pop	Alocare fixă	Alocare variabilă	FEDR	BS	TOTAL (FEDR+BS)
Pitești	Argeș	170.175	23,71%	3.990.843,81	3.566.655,77	7.557.499,58	1.333.676,40	8.891.175,98
Călărași	Călărași	73.721	10,27%	3.990.843,81	1.545.100,22	5.535.944,03	976.931,30	6.512.875,33
Târgoviște	Dâmbovița	90.345	12,59%	3.990.843,81	1.893.518,53	5.884.362,34	1.038.416,88	6.922.779,22
Giurgiu	Giurgiu	64.596	9,00%	3.990.843,81	1.353.851,60	5.344.695,41	943.181,54	6.287.876,96
Slobozia	Ialomița	50.438	7,03%	3.990.843,81	1.057.117,58	5.047.961,39	890.816,72	5.938.778,11
Ploiești	Prahova	220.135	30,67%	3.990.843,81	4.613.755,06	8.604.598,87	1.518.458,62	10.123.057,50
Alexandria	Teleorman	48.305	6,73%	3.990.843,81	1.012.412,56	5.003.256,37	882.927,59	5.886.183,97
Total		717.715	100,00%	27.935.906,70	15.042.411,30	42.978.318,00	7.584.409,06	50.562.727,06

Sursa: Hotărârea CpDr nr. 12/19 decembrie 2022

În situația în care un municipiu reședință de județ nu depune proiecte în valoare de alocarea stabilită prin Hotărârea CpDR, în termen de 2 ani de la data lansării apelului de proiecte pentru regenerare urbană, valoarea nesolicitată se constituie ca și economie la bugetul Programului și va face obiectul unui nou apel competitiv pentru celelalte municipii reședință de județ.

Fiecare unitate administrativ-teritorială cu statut de municipiu reședință de județ are obligația să încheie contracte de achiziție publică, în condițiile legii, pentru cel puțin 70% din valoarea granturilor alocate prin bugetele aprobate cu această destinație, pe o perioadă de 3 ani de la data încheierii contractelor de finanțare conform procedurilor legale. În situația în care unitățile administrativ-teritoriale cu statut de municipiu reședință de județ nu încheie contracte de achiziție publică în termenul stabilit, diferențele de sume rămase necontractate se constituie ca și economie la bugetul Programului și vor face obiectul unui nou apel competitiv pentru celelalte municipii reședință de județ.

În cadrul RSO5.1 au fost lansate 3 apeluri în valoare de aproximativ 72,24 milioane euro și au vizat:

- măsuri de regenerare urbană în municipii reședință de județ: 2 apeluri, unul pentru proiecte noi³³ și unul pentru proiecte etapizate³⁴. Apelul pentru proiecte noi se va închide în iulie 2026, iar în cadrul lui au fost depuse deja 2 proiecte aflate în etapa de selecție. În cazul apelului etapizat, proiectul depus a și fost contractat și a solicitat deja aproximativ 72% din valoarea contractului.
- măsuri ce vizează patrimoniul cultural și natural în municipii reședință de județ³⁵. Apelul s-a închis în ianuarie 2025, în cadrul lui depunându-se până la finalul anului 2024, 6 proiecte aflate în diverse stadii de evaluare sau contractare. Unul dintre proiectele depuse a fost contractat.

În ceea ce privește obiectivul specific RSO5.2, Autoritatea de Management a lansat 3 apeluri, în valoare de 55,71 milioane euro care vizează:

- măsuri de regenerare urbană la nivelul municipiilor, altele decât municipiile reședință de județ și orașelor, inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora, un apel dedicat proiectelor noi³⁶ și unul proiectelor etapizate³⁷, cu o alocare totală de 40,96 milioane euro. Au fost depuse 11 proiecte din care 4 proiecte noi sunt în etapa de selecție și 7 proiecte etapizate contractate pentru care s-au solicitat plăți în valoare de 371.040, 79 euro. Apelul pentru proiecte noi se închide în martie 2025.
- măsuri pentru domeniul cultural și patrimoniul natural pentru comune, orașe și municipii, altele decât municipiile reședință de județ³⁸. Apelul s-a închis în ianuarie 2025, iar proiectele depuse (11 la număr) acoperă peste 429% din alocarea apelului. Dintre acestea, 4 proiecte erau în etapa evaluare, 2 cereri de finanțare erau contractate și celelalte 5 aplicații așteaptă să intre în procesul de evaluare și selecție după 01 ianuarie 2025.

Problemele întâmpinate în implementarea Programului

Întârzieri în lansarea primelor apeluri de finanțare

- Lansarea apelurilor de finanțare a fost întârziată din cauza unor factori tehnici, administrativi și legislativi, după cum urmează:
- Probleme tehnice - Întârzieri în dezvoltarea și operaționalizarea sistemului electronic SMIS2021, platforma esențială pentru gestiunea proiectelor.
- Modificări legislative – anul 2023 marcat de reglementări noi pentru întregul proces (pregătire, lansare, evaluare, selecție, contractare și implementare), precum și apariția ulterioară a Ordinului care stabilește forma contractului de finanțare.
- Adaptare la noi cerințe - Necesitatea clarificării unor concepte noi și stabilirea abordărilor adecvate pentru aspectele inovatoare ale acestei perioade financiare, precum: principiul "Do

³³ PRSM/385/PRSM_P6/OP5/RSO5.1/PRSM_A32

³⁴ PRSM/437/PRSM_P6/OP5/RSO5.1/PRSM_A32 - etapizate

³⁵ PRSM/369/PRSM_P6/OP5/RSO5.1/PRSM_A40

³⁶ PRSM/439/PRSM_P6/OP5/RSO5.2/PRSM_A32

³⁷ PRSM/436/PRSM_P6/OP5/RSO5.2/PRSM_A32 - etapizate

³⁸ PRSM/380/PRSM_P6/OP5/RSO5.2/PRSM_A40

No Significant Harm" (DNSH), cerințele de imunizare climatică, excluderile prevăzute de Regulamentul privind dispozițiile comune (CPR), noile prevederi ale Regulamentului FEDR.

- Proceduri de ajutor de stat - Timpul necesar pentru elaborarea și aprobarea primelor scheme de ajutor de minimis.
- Dezvoltarea strategiilor teritoriale - Necesitatea dezvoltării prealabile a unui instrument teritorial integrată care stabilește cadrul pentru acordarea finanțărilor în baza art. 28 (c) și 29. Ghidul practic este conceput de AM PRSM, cu scopul de a sprijini consiliile județene și primăriile municipiilor reședință de județ în elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Teritorială (Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană - SIDU și Strategia de Dezvoltare Județeană - SDJ), în conformitate cu articolul 29 din Regulamentul UE nr. 1060/2021 privind Dispozițiile Comune (RDC), și conține orientări utile pentru toate etapele strategiei: elaborare, implementare și evaluare. Strategiile Integrate de Dezvoltare Teritorială trebuie să fie coerente, din punct de vedere strategic, cu abordarea, viziunea și obiectivele Strategiei Integrate de Dezvoltare Teritorială a regiunii Sud-Muntenia (SIDT SM) 2021-2027. Elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Teritorială reprezintă o etapă preliminară pentru accesarea finanțărilor prin PRSM. Acest proces necesită o coordonare bidirecțională:
 - Coordonare verticală, cu politici și documente elaborate la nivel local, județean, regional, național și european, integrate prin Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a regiunii Sud-Muntenia;
 - Coordonare orizontală, la nivel inter-sectorial și inter-jurisdicțional, care este facilitată de acest ghid.

Adaptarea ghidurilor pentru beneficiari

Ghidurile și instrucțiunile pentru beneficiari au trebuit adaptate la noile reglementări (OUG 23/2023 și alte acte normative subsecvente), proces care a necesitat timp suplimentar pentru clarificări și modificări. Măsurile pe care AM le-a luat au fost publicarea ghidurilor într-o formă accesibilă, împreună cu organizarea unor sesiuni de informare și reuniuni tehnice cu potențiali beneficiari, pentru a asigura o înțelegere clară a cerințelor.

Personal insuficient în cadrul Autorității de Management

Până la finalul anului 2024 personalului implicat în gestionarea POR 2014 – 2020 a fost implicat în activitatea AM doar cu normă parțială, stabilită prin fișa postului. Procesul de preluare s-a încheiat la începutul anului 2025;

Dificultăți în identificarea și implementarea proiectelor etapizate

Proiectele etapizate au reprezentat o provocare din cauza complexității procesului de identificare și de integrare a lor în Program. Pentru a reduce întârzierile, AM a decis să lanseze toate cele 11 apeluri de finanțare în aceeași zi și să ofere măsuri de suport beneficiarilor pentru pregătirea și depunerea cererilor de finanțare.

Pentru a reduce din decalajul determinat de acestea demersuri, Autoritatea de Management a intensificat eforturile de modificare a programului și de lansare a apelurilor (toate cele 11 apeluri au fost lansate în aceeași zi), împreună cu măsurile suport pentru beneficiari în pregătirea și depunerea cererilor de finanțare;

Număr ridicat de proiecte depuse și calitatea slabă a evaluărilor

În cadrul apelurilor din RSO1.3 dedicate beneficiarilor privați a fost depus un număr ridicat de proiecte (1.367 proiecte), însă calitatea slabă a evaluărilor realizate de operatorul economic selectat a generat întârzieri suplimentare în etapa de contractare. Autoritatea de Management a selectat evaluatori în afară organigramei pentru a crește calitatea și viteza procesului de evaluare.

Dificultăți ale beneficiarilor în pregătirea proiectelor

Beneficiarii au întâmpinat dificultăți în pregătirea proiectelor pentru perioada 2021-2027, deoarece au fost suprapuse cu implementarea proiectelor din perioada 2014-2020, care nu s-a finalizat până la 31.12.2023. Aceste proiecte au necesitat în continuare atenție substanțială din partea beneficiarilor, întrucât riscul rezilierii contractelor ar fi avut consecințe severe - returnarea sumelor utilizate și afectarea altor proiecte a căror finanțare depindea de complementaritatea activităților.

4. Analiza progresului și provocărilor conform RDC 1060/2021

4.1. Recomandări specifice de țară (CSR)

Raportul de Țară din iunie 2024 realizat de serviciile Comisiei Europene subliniază faptul că România a înregistrat progrese în ultimii ani în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor Politicii de Coeziune și a Pilonului European al Drepturilor Sociale. Cu toate acestea, persistă unele provocări: disparități teritoriale în ceea ce privește investițiile, ocuparea forței de muncă și productivitatea muncii continuă să fie foarte ridicate între regiunea capitalei și celelalte regiuni, precum și între zonele urbane și cele neurbane.

Raportul de Țară 2024 concluzionează că este important ca România să continue punerea în aplicare a priorităților planificate, acordând o atenție deosebită anumitor domenii. Dintre acestea, relevante pentru regiunea Sud-Muntenia sunt:

- îmbunătățirea eficienței energetice, în special prin mobilizarea investițiilor private prin intermediul instrumentelor financiare;
- îmbunătățirea productivității muncii și a capacității întreprinderilor de a inova, concentrându-se pe sprijin dedicat mediului de afaceri, inclusiv colaborarea public-privat și participarea la inițiativele europene de cercetare și inovare;
- investițiile (...) în transportul urban sustenabil;
- investiții în protecția biodiversității;
- dezvoltarea capacității administrative la nivel național și subnațional, cu accent pe consolidarea rolului autorităților regionale și locale în abordarea nevoilor-cheie de investiții.

Având în vedere aceste provocări, Consiliul UE recomandă României „în contextul evaluării la jumătatea perioadei, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, luând măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor legate de locuințele sociale, serviciile sociale conexe și dezvoltarea zonelor urbane mai mici, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a îmbunătăți competitivitatea”.

Contribuția Programului la provocările identificate în Recomandările Specifice de Țară

PRSM răspunde provocărilor identificate și recomandărilor specifice de țară printr-o serie de investiții în consolidarea competitivității întreprinderilor și susținerea activităților de CDI, creșterea eficienței energetice a locuințelor și a clădirilor publice, dezvoltarea infrastructurii județene de transport, dezvoltarea transportului urban durabil, în protecția biodiversității și în consolidarea capacității administrative a beneficiarilor programului. Pentru fiecare dintre provocările menționate mai sus, în paragrafele următoare este detaliat modul în care Programul contribuie la depășirea sau reducerea lor.

Eficiență energetică

Programul alocă resurse importante, 141,18 milioane de euro prin obiectivul specific RSO2.1, pentru investiții în eficiența energetică a locuințelor unifamiliale. Aceste investiții vor fi implementate prin intermediul instrumentelor financiare, prin participarea ADR SM la platforma Multi-regională, alături de alte agenții pentru dezvoltare regională din România. Instrumentele financiare vor fi gestionate de Banca Europeană de Investiții în calitate de manager de fond. Aceasta va selecta intermediari financiari care vor acorda populației împrumuturi cu o componentă de grant (sub formă de capital rebate) pentru reabilitarea locuințelor unifamiliale. În luna octombrie 2024 a fost semnat Acordul de finanțare cu Banca Europeană de Investiții, urmând ca în cursul anului 2025, instrumentul să fie disponibil pe piață.

Suplimentar sprijinului pentru eficiență energetică prin instrumente financiare, Programul oferă granturi pentru eficiența energetică a locuințelor multifamiliale și a clădirilor publice (alte 140 de milioane de euro). În plus, acesta susține și renovarea clădirilor publice sprijinite în cadrul facilității ELENA (17,64 milioane de euro), finanțând eficiența energetică din cadrul obiectivului specific RSO2.1 și creșterea nivelului de siguranță al clădirilor publice la acțiunile seismice prin obiectivul specific RSO2.4.

Cele 13 proiecte încheiate până la 31 decembrie 2024 contribuie cu 82,8% la indicatorul RCO18 (Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită) și cu 25,52% la indicatorul RCO19 (Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită -m²). Din perspectiva rezultatelor așteptate la nivelul acestor proiecte, consumul anual de energie primară este estimat să scadă cu 72,43% în clădirile care primesc finanțare, iar emisiile de gaze cu efect de seră cu 43,79%. Având în vedere faptul că alte 34 de proiecte sunt în curs de evaluare, iar suma dedicată locuințelor unifamiliale, precum și cea referitoare la clădirile publice care au nevoie și de consolidare (identificate prin facilitatea ELENA) nu au fost încă lansate, considerăm că Programul are potențialul de a-și depăși țintele asumate.

Productivitatea muncii și a capacității întreprinderilor de a inova

Pentru a stimula productivitatea muncii și inovarea în sectorul privat, Programul finanțează măsuri dedicate în cadrul obiectivelor specifice RSO1.1 (cercetare și dezvoltare), RSO1.3 (sprijin pentru IMM-uri) și RSO1.4 (competențe pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, economie circulară și antreprenoriat). Resursele financiare alocate acestor obiective reprezintă 20,92% din totalul resurselor alocate Programului, respectiv 330 milioane de euro.

Gradul de interes al potențialilor beneficiari din mediul de afaceri din regiunea Sud-Muntenia privind apelurile lansate în anul 2024 în cadrul RSO1.3 a fost foarte ridicat (1.327 de proiecte), valoarea proiectelor depuse depășind cu peste 300% valoarea alocată apelurilor. Prin cele 40 de contractele încheiate până la finalul anului 2024, Programul sprijină 40 de microîntreprinderi și IMM-uri, iar resursele private care completează sprijinul din Program sunt de aproape 4,8 milioane de euro. Alte 1.264 de proiecte sunt în diverse stadii ale procesului de evaluare, asigurând premisele ca țintele stabilite la nivel de Program să fie depășite.

În ceea ce privește capacitatea întreprinderilor de a inova, prin RSO1.1 Programul are ca rezultate estimate sprijinirea a 50 de IMM-uri care introduc inovații în materie de produse sau procese, 25 de întreprinderi care realizează inovații în materie de produse sau procese, în vederea creșterea stadiului de maturitate tehnologică (TRL) și atragerea a peste 29 milioane de euro investiții private în completarea resurselor publice. Apelurile pentru acest obiectiv specific vor fi lansate în cursul anului 2025.

Prin sprijinirea dezvoltării competențelor în domenii precum specializare inteligentă, tranziție industrială, economie circulară și antreprenoriat (obiectivul specific RSO1.4), pentru 336 de angajați, Programul contribuie la stimularea productivității muncii în întreprinderi și organizații de cercetare din regiune.

Totodată, în cadrul Priorității 9 (prioritate nouă), în acord cu Recomandările Specifice de Țară, pentru a beneficia de oportunitățile oferite de Platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP), AM PRSM va include RSO1.6, cu o alocare de 10 milioane euro FEDR pentru finanțarea inițiativelor STEP la nivelul regiunii Sud-Muntenia.

Transportul urban sustenabil

Obiectivul specific RSO2.8 se concentrează pe dezvoltarea transportul public electric și infrastructura pentru biciclete cu o alocare de 281,58 milioane de euro. Contribuția Programului la eforturile regiunii de a dezvolta un transport sustenabil prin proiectele contractate până la finalul anului 2024 este importantă: 13 municipii și orașe cu sisteme de transport public noi sau modernizate sau cu sisteme de mobilitate ne-motorizate, cu o capacitate a materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv de aproximativ 36.000 de pasageri. Au fost deja realizate plăți către beneficiarii proiectelor, în valoare de 22,49 milioane euro. Alte 3 proiecte sunt în evaluare, ceea ce asigură premisele ca Programul să își atingă țintele stabilite în cadrul obiectiv specific. Impactul estimat al acestor intervenții se reflectă în îmbunătățirea calității vieții urbane prin

reducerea emisiilor de carbon generate de transport și adoptarea unui model de mobilitate durabilă, aliniat cu obiectivele europene privind protecția mediului și tranziția verde. Totodată, aceste proiecte vor contribui la sporirea accesibilității și siguranței transportului public, facilitând conexiunile dintre zonele urbane și zonele funcționale ale acestora. Alte 2 apeluri sunt încă în desfășurare, asigurând astfel premisele pentru depășirea țintelor stabilite de AM pentru acest obiectiv specific.

Obiectivul specific RSO3.2 sprijină conectivitatea regională prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere județene. Resursele alocate prin Program sunt insuficiente în raport cu nevoile din regiune (peste 200%). La finalul anului 2024, Programul contribuie la această nevoie prin finanțarea a 12 proiecte ce au depășit țintele stabilite și care își propun peste 600 de km de drumuri reconstruite și peste 140 de km de piste ciclabile. De asemenea, AM PRSM a efectuat plăți către beneficiari în valoare de 10,39 milioane de euro. În plus, în prezent, există încă un apel în desfășurare, prin urmare există condiții favorabile pentru atingerea țintelor Programului până la sfârșitul actualei perioade de programare.

Protecția biodiversității

Programul abordează protecția biodiversității prin măsurile finanțate în cadrul obiectivului specific RSO2.7, finanțând crearea de coridoare verzi-albastre, colectarea apelor pluviale și realizarea de bazine de retenție. Impactul estimat ale acestor măsuri se va reflecta în crearea și reabilitarea infrastructurilor verzi pe o suprafață totală de 94,15 hectare, îmbunătățind astfel accesul la aceste facilități pentru mai mult de 167.211 persoane până în anul 2029. Cu un buget total de 66,3 milioane de euro, investițiile vor include crearea de coridoare ecologice, revitalizarea spațiilor naturale din mediul urban și rural, precum și implementarea măsurilor de protecție a biodiversității și a resurselor naturale.

Apelurile lansate de AM sunt încă în desfășurare, iar din dialogul permanent cu autoritățile locale nu au reieșit probleme care ar putea să afecteze pregătirea și depunerea proiectelor aferente.

Dezvoltarea capacității administrative la nivel național și subnațional

Prin însăși natura și obiectul ei de activitate, ADR SM are o componentă intrinsecă legată de dezvoltarea capacității administrative a actorilor din regiune. Aceștia au participat la cel puțin trei cicluri de finanțare ale Uniunii Europene (2007-2013, 2014-2020 și 2021-2027), ceea ce le-a permis dezvoltarea unei expertize în elaborarea de proiecte și în identificarea nevoilor de investiții. ADR Sud-Muntenia a sprijinit procesul de elaborare a strategiilor locale și regionale, facilitând accesul la instrumente de diagnoză și planificare. Multe orașe mici și mijlocii din regiune au elaborat Strategii de Dezvoltare Locală, Planuri de Mobilitate Urbană Durabilă și Planuri de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (PAEDC).

În plus, în contextul elaborării RIS3 actorii locali s-au orientat și către domenii de dezvoltare bazate pe avantajele competitive ale regiunii. Procesul partenerial din jurul elaborării Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 și al altor documente strategice la nivel de regiune demonstrează o

implicare a actorilor locali în definirea priorităților lor de dezvoltare. Forurile consultative regionale, rețelele de stakeholderi și întâlnirile periodice organizate de ADR Sud-Muntenia contribuie la identificarea și validarea nevoilor regionale. Prin urmare, stakeholderii din regiune au dezvoltat capacități importante în identificarea nevoilor și planificarea dezvoltării la nivelul acesteia, ce se vor îmbunătăți treptat.

În plus, AD RSM sprijină în perioada actuală de programare consolidarea capacității administrative a beneficiarilor și potențialilor beneficiari prin măsuri finanțate în cadrul priorității de asistență tehnică, incluse în Foaia de parcurs pentru creșterea capacității administrative și prin măsurile prevăzute în cadrul obiectivelor specifice RSO1.2 (digitalizare), RSO2.1 (eficiență energetică) și RSO2.7 (infrastructura verde-albastră) care pot fi incluse de beneficiari în proiectele pe care le implementează.

Foaia de parcurs pentru creșterea capacității administrative include măsurile referitoare la sprijinirea planificării strategice a dezvoltării teritoriale în regiune și participarea activă a actorilor locali. Agenția a elaborat alături de partenerii locali Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al Regiunii Sud-Muntenia coordonând procese de consultare publică, colectare de date și analize privind nevoile de dezvoltare ale regiunii, ceea ce îi conferă un rol central în modelul de guvernanță al dezvoltării regionale. ADR Sud-Muntenia a sprijinit autoritățile publice locale și alte entități implicate în elaborarea și implementarea strategiilor de specializare inteligentă (RIS3) și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA) și va continua sprijinul în monitorizarea, evaluarea și revizuirea acesteia. Acest sprijin contribuie la îmbunătățirea capacității actorilor locali de a gestiona eficient proiecte de dezvoltare regională. Pentru a facilita procesul de planificare strategică la nivel local, în special a instrumentelor de planificare teritorială integrată, Autoritatea de Management a elaborat ghiduri practice și a oferit îndrumări clare pentru consiliile județene și primăriile municipiilor reședință de județ pentru elaborarea strategiilor integrate de dezvoltare teritorială (în cadrul apelului lansat în februarie 2024³⁹). De asemenea, Agenția a elaborat o analiză privind infrastructura verde-albastră și a publicat o broșură cu potențiale tipologii de infrastructură verde-albastră iar ghidurile reprezintă instrumente valoroase pentru dezvoltarea capacității actorilor locali în planificarea strategică și integrată a dezvoltării teritoriale. Nu în ultimul rând, Autoritatea de Management promovează transparența și participarea activă a actorilor locali prin lansarea în consultare publică a diferitelor ghiduri și documente strategice. Acest proces a permis colectarea de feedback și ajustarea documentelor în funcție de nevoile și sugestiile comunității locale, contribuind astfel la dezvoltarea capacității acestora de a se implica în mod constructiv în procesele decizionale. Pe site-ul Programului, în secțiunea „Întrebări frecvente”, sunt publicate întrebările primite în procesul de consultare și răspunsurile oferite de AM. De asemenea, AM implementează din 2022 proiectul „Dialoguri locale cu stakeholderii și cetățenii” finanțat de DG REGIO în parteneriat cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) pentru

³⁹ <https://2021-2027.adrmuntenia.ro/a-fost-lansat-apelul-strategii-integrate-de-dezvoltare-teritoriala/news/169>

dezvoltarea unor instrumente de implicare activă a stakeholderilor și cetățenilor, precum și consultarea acestora în prioritizarea proiectelor.

Pe lângă măsurile menționate anterior, Foaia de parcurs include și următoarele:

- organizarea de sesiuni de informare pentru potențialii beneficiari ai PRSM 2021-2027;
- elaborarea, aprobarea și publicarea Manualului Beneficiarului;
- organizarea de sesiuni de instruire aprofundată pentru beneficiari, pe baza secțiunilor din Manualul Beneficiarului;
- actualizarea periodică a site-ului Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia (<https://www.adrmuntenia.ro/>), a site-ului Programului Regional Sud Muntenia 2021-2027 (<https://2021-2027.adrmuntenia.ro/>) și a conținutului conturilor active de social media ale Agenției și ale Programului.

În acest sens, AM PRSM a organizat până la finalul anului 2024 o instruire pentru beneficiarii proiectelor finanțate în cadrul obiectivului specific RSO3.2. (drumuri județene) și 24 de sesiuni de informare pentru potențialii beneficiari la care au luat parte 1.316 participanți. Evenimentele au vizat apelurile finanțate în cadrul obiectivelor specifice RSO1.2 (digitalizare), RSO1.3 (competitivitatea IMM), RSO2.1 (eficiență energetică în clădiri publice și rezidențiale), RSO2.7 (infrastructură verde- albastră), RSO2.8 (mobilitate), RSO4.2 (educația) și RSO5.1 (regenerare urbană) și RSO5.2 (regenerare non-urbană). În plus, reprezentanții Autorității de Management au prezentat oportunitățile de finanțare din Program sau stadiul Programului, după caz, în cadrul a 33 de evenimente la care au participat inclusiv reprezentanți ai mass-media.

Site-ul Programului este bine structurat și facilitează accesul rapid la informațiile dorite. De asemenea, prezintă o hartă interactivă a proiectelor care permite utilizatorilor să vizualizeze proiectele finanțate în regiune, precum și o secțiune de întrebări frecvente în care sunt publicate răspunsuri la toate observațiile primite în etapa de consultare a ghidurilor solicitantului. Secțiunea „Statistici program” a site-ului este actualizată zilnic și prezintă informații despre numărul proiectelor depuse și valoarea lor, pe fiecare apel în parte și stadiul lor, inclusiv statistici pe fiecare județ în parte. În plus, pentru fiecare apel în parte site-ul oferă detalii privind perioada de consultare, perioada de deschidere și cea în care solicitanții pot depune proiectele, precum și detaliile necesare pentru pregătirea lor.

Serviciul helpdesk al Programului răspunde direct tuturor întrebărilor potențialilor beneficiari despre apelurile lansate, fie în scris, fie telefonic. În 2024 au fost oferite peste 1.700 de răspunsuri la solicitările de informații.

În anul 2024, Programul a avut o vizibilitate bună online (peste 33.000 de vizitatori unici, cu peste 43.000 de vizite pe site și peste 11.000 fișiere descărcate) și o interacțiune activă cu publicul pe Facebook (peste 10.000 de aprecieri și peste 10.000 de reacții la postări și 1.600 de abonați pe conturile social media). Au fost elaborate 52 de ediții ale Buletinului informativ Info Regional Sud-Muntenia și 141 de materiale de informare transmise mass media, cu 257 apariții în presă (publicații tipărite/online) a unor știri și noutăți referitoare la Programul Regional Sud-Muntenia. De

asemenea, în cadrul măsurilor de tipul campanie media, Programul a fost promovat printr-o emisiune radio și 2 emisiuni TV.

În plus, pe lângă acțiunile enumerate anterior, măsurile de digitalizare a administrației publice, finanțate din cadrul RSO1.2, contribuie la îmbunătățirea performanței administrației publice din regiune. În cadrul apelului dedicat autorităților publice centrale și locale din regiune pentru digitalizarea activității lor se remarcă interesul crescut al comunelor și al orașelor mici din regiune. Până la 31 decembrie 2024, 16% dintre comunele din regiune au depus proiecte, cu o participare importantă inclusiv a comunelor din județele din sud, mai puțin dezvoltate: Călărași (12%), Ialomița (12%), Teleorman (18%), Giurgiu (20%). În privința orașelor care au depus proiecte, acestea reprezintă 28% din orașele din regiune și fiecare dintre ele deservește mai puțin de 13.000 de locuitori. Apelul este în desfășurare, iar depunerea proiectelor se poate face până la finalul lunii aprilie 2025.

Locuințele sociale

PRSM 2021 -2027 finanțează prin obiectivul specific RSO2.1 investiții în renovarea fondului locativ și a clădirilor publice pentru îmbunătățirea performanței energetice. Prin măsurile de eficiență energetică pentru locuințele rezidențiale, vizând îmbunătățirea performanței energetice a 7.747 de locuințe Programul contribuie la reducerea costurilor cu întreținerea locuințelor, urmărind o reducere cu 59% a consumului anual de energie primară.

Totodată, în acord cu Recomandările Specifice de Țară, de a lua măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor legate de locuințele sociale, AM PRSM va realoca 5 milioane de euro de la Prioritatea 1, RSO 1.1 la prioritatea 8 (RSO4.3) pentru construirea, reabilitarea, modernizarea locuințelor sociale, precum și schimbarea destinației clădirilor existente pentru transformarea lor în locuințe sociale.

Dezvoltarea zonelor urbane mai mici

Majoritatea orașelor, inclusiv municipiile, au sub 20.000 de locuitori. Prin urmare, majoritatea investițiilor din Program sunt relevante pentru zonele urbane mici. Investițiile în regenerare urbană, spații verzi și infrastructură verde, precum și sprijinirea economiei locale și a mobilității urbane contribuie la **dezvoltarea durabilă** a zonelor urbane mici. Astfel, prin obiectivul specific RSO5.2, Programul contribuie la revitalizarea spațiilor publice și a zonelor rezidențiale din orașele mici, îmbunătățind accesibilitatea și atractivitatea acestor zone. De asemenea, investițiile în modernizarea clădirilor publice și rezidențiale finanțate în cadrul obiectivelor specifice RSO2.1 și RSO2.4 contribuie la îmbunătățirea eficienței energetice și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în aceste comunități. În plus, Programul sprijină extinderea spațiilor verzi și integrarea infrastructurii verzi la îmbunătățirea biodiversității și calității mediului în zonele urbane mici, prin obiectivul specific RSO2.7. Totodată, prin susținerea întreprinderilor mici și mijlocii (RSO1.3) și promovarea digitalizării serviciilor publice (RSO1.2), Programul contribuie la crearea locurilor de muncă și la stimularea economiei locale din aceste zone. Mai mult decât atât, este încurajată dezvoltarea infrastructurii pentru transport public și mobilitate sustenabilă, facilitând conectivitatea zonelor urbane mici cu zone urbane mari din apropiere (RSO2.8).

Pentru această recomandare nu sunt necesare modificări, ci alocarea cuantumurilor de flexibilitate așa cum au fost planificate inițial pentru:

- Prioritatea 2: RSO2.1, RSO2.4, RSO2.7,
- Prioritatea 3: RSO2.8,
- Prioritatea 4: RSO3.2,
- Prioritatea 5: RSO4.2,
- Prioritatea 6: RSO5.1 și RSO5.2.

Contribuția Programului la alte priorități UE

Agenda UE pentru Orașe, accesul la locuințe accesibile și New European Bauhaus, fac parte din politicile Uniunii Europene care vizează dezvoltarea urbană sustenabilă, incluziunea socială și calitatea vieții.

Aceste inițiative sunt interconectate, având ca scop crearea unor orașe mai sustenabile, mai incluzive și mai inovatoare. Agenda UE pentru Orașe acoperă teme urbane critice, precum mobilitatea durabilă, incluziunea socială, economia circulară și locuințele accesibile. Unul dintre obiectivele sale principale este îmbunătățirea accesului la locuințe accesibile și de calitate pentru toți cetățenii europeni. Accesul la locuințe accesibile este una dintre cele 14 parteneriate tematice din cadrul Agendei UE pentru Orașe. Orașele sunt încurajate să adopte politici pentru locuințe sustenabile și incluzive, să reglementeze piețele imobiliare și să asigure accesul la finanțări pentru renovare și construcție de locuințe sociale. Agenda UE pentru Orașe promovează un model urban care pune accent pe calitate, durabilitate și estetică, valori cheie ale New European Bauhaus. Prin intermediul acestei agende, orașele primesc recomandări și sprijin financiar pentru a integra principiile New European Bauhaus în dezvoltarea urbană.

În acest context, Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 finanțează investiții în mobilitate urbană sustenabilă: modernizarea transportului public, piste pentru biciclete, stații de încărcare pentru vehicule electrice, și în regenerare urbană: prin reabilitarea spațiilor publice și creșterea suprafețelor verzi, contribuind astfel la orașe mai bine planificate. Prin aceste investiții, Programul sprijină dezvoltarea urbană sustenabilă, aliniindu-se la obiectivele UE ale Agendei pentru Orașe privind orașele verzi și reziliente. Renovarea energetică a clădirilor rezidențiale sprijină reducerea costurilor de locuire și îmbunătățirea eficienței energetice pentru populație, contribuind, astfel la Accesul la locuințe accesibile. Crearea și reabilitarea infrastructurii verzi și albastre și proiectele de eficiență energetică care respectă standardele moderne de design și inovare (și care obțin puncte suplimentare în evaluarea tehnică și financiară a proiectelor⁴⁰) contribuie la integrarea principiilor de sustenabilitate, estetică și incluziune în proiectele de regenerare urbană în linie cu principiile New European Bauhaus.

⁴⁰ Apelurile pentru eficiența energetică clădirilor publice și rezidențiale: PRSM/249/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A34, respectiv PRSM/265/PRSM_P2/OP2/RSO2.1/PRSM_A37 și apelul pentru biodiversitate și infrastructura verde-albastră: PRSM/536/PRSM_P2/OP2/RSO2.7/PRSM_A13.

Deși Programul Regional Sud-Muntenia nu menționează explicit inițiativele: Agenda UE pentru Orașe, Accesul la locuințe accesibile și New European Bauhaus, prin măsurile sale privind regenerarea urbană, eficientizarea energetică a locuințelor și mobilitatea sustenabilă, contribuie direct la obiectivele acestora.

4.2. Contribuția la Planul Național Integrat privind Energia și Clima (PNIESC)

Prin Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021- 2030 (PNIESC) România își asumă niște obiective importante privind energia și adaptarea la schimbări climatice concentrându-se pe tranziția către o economie verde, rezilientă și sustenabilă. PNIESC își propune să contribuie la atingerea țintelor UE privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, creșterea ponderii energiei regenerabile, îmbunătățirea eficienței energetice, consolidarea securității energetice și integrarea pieței interne de energie. Totodată, Planul sprijină cercetarea, inovarea și competitivitatea în sectoarele relevante, promovând o economie circulară și un mediu curat, adaptat provocărilor schimbărilor climatice.

Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 include măsuri concrete care răspund direct la anumite obiective strategice și măsuri (P&M) din PNIESC. Acestea acoperă aspecte cheie precum promovarea energiei regenerabile, eficiența energetică, mobilitatea sustenabilă, reziliența climatică și susținerea inovării. În timp ce valoarea estimată a contribuției Programului la PNIESC este de aproximativ 722,7 mil euro⁴¹, contractele semnate până la finalul anului 2024 sunt în valoare de 742,1 mil euro.

Programul finanțează în cadrul obiectivului specific RSO2.1 investiții privind eficiența energetică a clădirilor publice și rezidențiale care vizează scăderea consumului anual de energie primară și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din regiunea Sud-Muntenia. În plus, Programul include și măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie precum: panouri fotovoltaice, prepararea apei calde menajere cu ajutorul energiei solare sau pompe de căldură geotermale.

Au fost semnate 13 proiecte a căror valoare acoperă jumătate din fondurile planificate pentru acest obiectiv specific, dintre care 12 proiecte sunt dedicate reabilitării clădirilor publice și un proiect finanțează eficiența energetică în clădirile multifamiliale.

Mai mult decât atât, Programul sprijină și investițiile de consolidare a clădirilor publice finanțate prin intermediul facilității ELENA, contribuind la creșterea nivelului de siguranță al acestora la acțiunile seismice (obiectivul specific RSO2.4).

În privința mobilității sustenabile, Programul contribuie prin investițiile prevăzute în obiectivele specifice RSO2.8 și RSO3.2 la dezvoltarea infrastructurii pentru transport și combustibili alternativi. Acestea vor încuraja utilizarea vehiculelor ecologice (inclusiv biciclete) și vor contribui la reducerea emisiilor generate de vehiculele clasice, asigurând un transport durabil și curat.

⁴¹ Obiectivele specifice RSO2.1, RSO2.8 și RSO3.2.

Până la acest moment au fost depuse un număr de 31 de proiecte ce vizează infrastructuri pentru combustibili alternativi, piste ciclabile și material rulant ecologic din care au fost contractate 27 de proiecte care contribuie semnificativ la atingerea țintelor stabilite pentru actuala perioadă de programare.

Contribuția directă a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 la obiectivele și măsurile PNIESC este evidențiată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 5 – Corelare obiective PRSM 2021 - 2027 cu măsuri PNIESC

Obiective și măsuri PNIESC	Obiectivul specific al PRSM	Măsuri implementate prin PRSM	Resurse financiare și indicatori de realizare din PRSM (planificați)	Resurse financiare și indicatori de realizare PRSM (incluși în contracte) ⁴²	Rezultate estimate în PRSM	Rezultate PRSM incluse în contracte
Sectorul Transporturi: creșterea emisiilor de GES limitată la cel mult 40% în 2030 în comparație cu 1990⁴³ P&M 49 Modernizarea transportului public urban P&M 56 Mobilitate alternativă P&M 58 Modernizarea infrastructurii de transport rutier	RSO2.8	-îmbunătățirea transportului public și a sistemelor de mobilitate urbană nemotorizată; -achiziționarea mijloacelor de transport ecologice pentru transportul public urban și școlar; -îmbunătățirea transportului public și a sistemelor de mobilitate urbană nemotorizată; -dezvoltarea infrastructurii ciclabile.	215,9 mil euro - 106 autobuze electrice ; - 89 km de piste ciclabile; - 143 infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare); - 11 orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate; - 12 municipii și orașe cu sisteme de transport public noi sau modernizate sau cu sisteme de mobilitate nemotorizate.	69,3 mil euro - 52 km de piste ciclabile; - 52 infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare); - 7 orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate; - 13 municipii și orașe cu sisteme de transport public noi sau modernizate sau cu sisteme de mobilitate nemotorizate	- 26,96 mil utilizatori/an ai transporturilor publice noi sau modernizate; - 1,49 mil utilizator/an ai pistelor ciclabile.	- 57 mil utilizatori/an ai transporturilor publice noi sau modernizate; - 49,6 mil utilizator/an ai pistelor ciclabile.
	RSO3.2	- îmbunătățirea rețelei de drumuri județene.	225,1 mil euro - 46 km de piste ciclabile;	515,5 mil euro - 143 km de piste ciclabile ;	- 569,1 mil pasageri-km/an;	- 1.478,8 mil pasageri-km/an;

⁴² încheiate până la 31 decembrie 2024

⁴³ Dimensiunea decarbonizare - Emisiile și absorbțiile de GES

Obiective și măsuri PNIESC	Obiectivul specific al PRSM	Măsuri implementate prin PRSM	Resurse financiare și indicatori de realizare din PRSM (planificați)	Resurse financiare și indicatori de realizare PRSM (incluși în contracte) ⁴²	Rezultate estimate în PRSM	Rezultate PRSM incluse în contracte
			- 63 de infrastructuri pentru combustibili alternativi ; - 412 km de drumuri modernizate.	- 636 km de drumuri modernizate		
Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie de cel puțin 38,3% până în 2030⁴⁴ P&M 22 Creșterea capacității instalate de producere a energiei electrice din surse solare P&M 26 Construirea de centrale electrice fotovoltaice pe acoperișuri P&M 27 Instalarea colectoarelor solare termice în sectorul rezidențial	RSO2.1	-eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale pot include măsuri pentru utilizarea surselor alternative de energie, precum: panouri fotovoltaice pe acoperiș, prepararea apei calde menajere cu ajutorul energiei solare sau pompe de căldură geotermale;	281,6 mil. euro (granturi și instrumente financiare) -7,7 mii locuințe cu performanță energetică îmbunătățită; -258,1 m ² de clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită.	151,1 mil euro (granturi și instrumente financiare) -6,4 mii locuințe cu performanță energetică îmbunătățită; 65,8 mii m ² clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită.	-Reducerea consumului anual de energie primară de la 346.165 MWh/an la 205.164 MWh/an; -Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră estimate de la 99.598 echivalent tone de CO2/an la 41.511 echivalent	-Reducerea consumului anual de energie primară de la 228.398 MWh/an la 165.444 MWh/an; -Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră estimate de la 75.904 echivalent tone de CO2/an la 33.239 echivalent
Sectorul Cădiri: este vizată o reducere cu 19% a emisiilor de gaze cu efect de seră în 2030 față de 1990⁴⁵ Reducerea consumului de energie primară cu 25% și a celui final brut de	RSO2.1	-eficientizarea energetică a clădirilor publice și rezidențiale.				

⁴⁴ Dimensiunea decarbonizare - Energia din surse regenerabile

⁴⁵ realizată prin îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor și creșterea gradului de utilizare a pompelor de căldură și a colectoarelor solare termice. Din cadrul dimensiunii decarbonizare - Emisiile și absorbțiile de GES.

Obiective și măsuri PNIESC	Obiectivul specific al PRSM	Măsuri implementate prin PRSM	Resurse financiare și indicatori de realizare din PRSM (planificați)	Resurse financiare și indicatori de realizare PRSM (incluși în contracte) ⁴²	Rezultate estimate în PRSM	Rezultate PRSM incluse în contracte
energie cu 29% față de nivelurile din 2022⁴⁶ P&M 35 Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice la nivel central P&M 36 Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice la nivel local P&M 37 Renovarea clădirilor rezidențiale P&M 39 Reabilitarea iluminatului public P&M 43 Creșterea ponderii pompelor de căldură P&M 44 Creșterea utilizării tehnologiilor eficiente în sectorul rezidențial					tone de CO2/an.	tone de CO2/an.

Sursa: Calcule proprii pe baza informațiilor din PNIESC și a datelor de monitorizare ale PRSM 2021-2027.

⁴⁶ Din cadrul dimensiunii eficiență energetică

Fără a fi identificată în PNIESC o contribuție directă a măsurilor privind infrastructura verde, dar în deplin acord cu strategiile relevante precum Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice și Strategia Integrată de Dezvoltare Teritorială a regiunii Sud-Muntenia, Programul își propune să sprijine îmbunătățirea infrastructurii verzi în zonele urbane și rurale (aproximativ 94 ha⁴⁷) cu peste 1,2 milioane m² de spații deschise în zonele urbane⁴⁸ și un buget de aproximativ 151 milioane euro. Astfel, au fost contractate unsprezece proiecte ce contribuie la crearea și reabilitarea spațiilor deschise (aprox. 119,2 mii m²), cu beneficii privind îmbunătățirea calității vieții a peste 360 de mii de persoane⁴⁹ din regiunea Sud-Muntenia.

Un alt domeniu în care Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 contribuie la PNIESC este dimensiunea cercetare, inovare și competitivitate. PNIESC preia majoritatea obiectivelor și ȋntelilor naționale din cadrul acestei dimensiuni menționate în Strategia Națională pentru Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027.

La nivel regional, Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Sud-Muntenia 2021-2027 furnizează un cadru coerent pentru dezvoltarea regiunii, bazată pe conceptul de specializare inteligentă, iar investițiile finanțate în cadrul Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 prin obiectivele specifice RSO1.1 și RSO1.4 contribuie la realizarea acesteia. Relevante în contextul PNIESC sunt măsurile de cercetare-dezvoltare, cu accent pe economia cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență, adaptarea la schimbările climatice și economia circulară, cu o valoare estimată de 17,7 mil euro⁵⁰.

Contribuția la ȋntele climatice

În acord cu art. 6 din RDC, Programul prevede un buget de aproximativ 435,49 milioane euro contribuție totală (UE și contribuție națională) la obiectivelor legate de schimbările climatice⁵¹ pentru investiții referitoare la:

- Cercetare - Dezvoltare cu accent pe economia cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență, adaptarea la schimbările climatice și economia circulară;
- Soluții și infrastructuri TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale care respectă criteriile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră sau criteriile de eficiență energetică;
- Renovarea fondului locativ și a infrastructurii publice în vederea creșterii eficienței energetice;
- Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră;

⁴⁷ Obiectivul specific RSO2.7.

⁴⁸ Obiectivele specifice RSO5.1, RSO5.2.

⁴⁹ RCO74 Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată din contractele încheiate până la finalul anului 2024.

⁵⁰ Codurile domeniu de intervenție 29 și 30 din RSO1.1 și RSO1.4.

⁵¹ Codurile domeniu de intervenție: 17, 29, 30, 37, 41, 45, 79, 81, 82, 83, 86.

- Transport urban curat (inclusiv piste de bicicliști) și infrastructură pentru combustibili alternativi;

Contractele încheiate până la 31 decembrie 2024 includ o contribuție la climă de 126,69 milioane euro⁵² (31,33% din valoarea planificată) pentru renovarea fondului locativ, clădirilor publice și infrastructurii de transport urban curate, achiziția materialului rulant de transport urban curat precum și construcția infrastructurii pentru bicicliști și a infrastructurii pentru combustibili alternativi.

Pentru contractele încheiate până la 31 decembrie 2024, valoarea cheltuielilor eligibile declarate de beneficiari este de aproximativ 12,12 milioane euro.

Progresul în direcția realizării țintelor privind contribuția în domeniul climei este în linie cu progresul implementării Programului. Continuarea implementării lui așa cum a fost planificată, asigură premisele pentru realizarea țintelor.

⁵² Codurile domeniu de intervenție: 41, 45, 81, 82, 83, 86. Valoarea după aplicarea coeficientului prevăzut în RDC.

Tabelul nr. 6 – Progresul în atingerea țintelor privind contribuția în domeniul climei

Prioritatea	Obiectivul specific	Domeniu de intervenție	Măsurile din program care contribuie parțial sau în totalitate	Contribuția programului la obiectivele de climă ⁵³ prin aplicarea coeficientului prevăzut în RDC la alocare totală (FEDR+ contribuție națională)	Valoarea inclusă în contracte de finanțare ⁵⁴	Valoarea cheltuielilor eligibile declarate de beneficiari ⁵⁵
P1	RSO1.1	029	Sprijinirea capacității instituțiilor de cercetare și dezvoltare, colaborarea cu IMM-urile și transferul de tehnologie, pentru a promova investițiile private și inovarea de produse și procese în IMM-uri.	9.647.059,00	0,00	0,00
P1	RSO1.1	030	Sprijinirea capacității instituțiilor de cercetare și dezvoltare, colaborarea cu IMM-urile și transferul de tehnologie, pentru a promova investițiile private și inovarea de produse și procese în IMM-uri.	470.588,00	0,00	0,00
P1	RSO1.2	017	Servicii publice digitale	10.352.941,00	0,00	0,00
P1	RSO1.2	037	Operațiunea de importanță strategică „Centrul Regional de Date Sud Muntenia”	18.823.529,00	0,00	0,00
P2	RSO2.1	041	Îmbunătățirea performanței energetice a locuințelor multifamiliale (apartamente în condominii) Îmbunătățirea performanței energetice a locuințelor individuale	52.000.000,00	56.543.150,04	0,00
P2	RSO2.1	045	Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice	109.344.000,00	9.830.037,73	959.705,69
P2	RSO2.7	079	Îmbunătățirea infrastructurii verzi în zonele urbane și rurale.	26.507.765,00	0,00	0,00
P3	RSO2.8	081	Investiții în transport urban curat, fie transport public nou sau modernizat și sisteme de mobilitate nemotorizată	143.051.765,00	46.392.899,83	7.437.865,38
P3	RSO2.8	082	Investiții în material rulant pentru un transport public urban și transport școlar curat	47.058.824,00	2.082.141,05	144,55
P3	RSO2.8	083	Investiții în dezvoltarea transportului urban nemotorizat (pentru bicicliști)	11.764.706,00	11.667.233,82	3.728.299,93

⁵³ Calculate prin aplicarea coeficientului prevăzut în RDC, anexa I, tabelul 1, coloana „Coeficient pentru calcularea sprijinului acordat obiectivelor legate de schimbările climatice”.

⁵⁴ La 31 decembrie 2024

⁵⁵ La 31 decembrie 2024

Prioritatea	Obiectivul specific	Domeniu de intervenție	Măsuri din program care contribuie parțial sau în totalitate	Contribuția programului la obiectivele de climă ⁵³ prin aplicarea coeficientului prevăzut în RDC la alocare totală (FEDR+ contribuție națională)	Valoarea inclusă în contracte de finanțare ⁵⁴	Valoarea cheltuielilor eligibile declarate de beneficiari ⁵⁵
P3	RSO2.8	086	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	6.470.588,00	179.946,39	0,00
Total				435.491.765,00	126.695.409,22	12.126.015,55

Sursa: Calcule proprii pe baza PRSM versiunea 2.2, tabelul 2 raportarea datelor financiare și Ghidul metodologic pentru indicatori și cadrul de performanță PRSM 2021-2027

Integrarea perspectivei de mediu și schimbările climatice în criteriile de eligibilitate și selecție a proiectelor

Autoritatea de Management a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 a integrat mai multe criterii de eligibilitate și selecție a proiectelor pentru a sprijini contribuția acestora la combaterea schimbărilor climatice. Printre acestea, se numără:

- **Respectarea principiului „A nu prejudicia în mod semnificativ” (DNSH)** – Toate proiectele trebuie să respecte acest principiu, conform Regulamentului (UE) 2020/852, ceea ce înseamnă că nu trebuie să genereze efecte negative semnificative asupra mediului. Evaluarea acestui principiu se face în două etape: la elaborarea Programului și la selectarea proiectelor.
- **Evaluarea impactului asupra mediului** – Proiectele care intră sub incidența Directivei 2011/92/UE trebuie să fie supuse unei evaluări a impactului asupra mediului sau unei proceduri de verificare. Acest proces este necesar pentru a se asigura că alternativele mai sustenabile au fost luate în considerare.
- **Imunizarea la schimbările climatice** – Proiectele de infrastructură cu o durată de viață de cel puțin cinci ani trebuie să demonstreze capacitatea de reducere a emisiilor de CO₂ și de adaptare la schimbările climatice. Aceasta implică prezentarea unei documentații care să justifice măsurile de atenuare și adaptare la schimbările climatice.
- **Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** – Se evaluează impactul proiectului asupra emisiilor de CO₂. Proiectele sunt punctate pe baza reducerii procentuale a emisiilor.
- **Măsuri suplimentare pentru protecția mediului** – Proiectele care propun măsuri de mediu suplimentare față de cerințele minime legale sau cele care includ elementele specifice Noului Bauhaus European, pot obține punctaje mai mari în procesul de selecție.

În ceea ce privește utilizarea achizițiilor publice verzi, beneficiarii sunt încurajați să includă criteriile de mediu în procedurile de achiziții publice pentru a sprijini obiectivele strategice ale Uniunii Europene privind dezvoltarea durabilă.

Criteriile de eligibilitate privind evaluarea impactului asupra mediului, respectarea principiului DNSH și asigurarea imunizării la schimbările climatice sunt în acord cu obiectivele Acordului de la Paris, precum și cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU și alte reglementări europene.

Așadar, PRSM 2021 – 2027 contribuie prin activitățile finanțate la angajamentul României de a se alinia la obiectivele energetice și climatice ale Uniunii Europene, participând la misiunea colectivă de a combate schimbările climatice și de a asigura un viitor energetic curat pentru toți cetățenii europeni.

4.3. Contribuția la Pilonul European al Drepturilor Sociale (PEDS)

Pilonul European al Drepturilor Sociale este o inițiativă strategică a Uniunii Europene care stabilește cadrul pentru realizarea unei Europe mai echitabile și mai incluzive. Acesta cuprinde 20 de principii fundamentale, structurate în trei domenii principale: egalitatea de șanse și accesul la piața muncii,

condiții de muncă echitabile și protecție și incluziune socială. De asemenea, PEDS a fost creat în concordanță cu valorile fundamentale ale modelului social european, reflectate în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În plus, Pilonul sprijină progresul către condiții mai bune de muncă și de viață în Europa, promovând convergența între statele membre.

În acest context, Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 se aliniază acestor principii și finanțează stimularea unei creșteri economice inteligente, durabile și echilibrate, reducerea disparităților economice și sociale, precum și îmbunătățirea calității vieții comunităților locale în regiunea Sud-Muntenia. De asemenea, prin prioritățile și intervențiile sale, Programul are potențialul de a sprijini implementarea practică a principiilor Pilonului în regiune, creând o baza solidă pentru dezvoltarea unei economii reziliente, a unei societăți incluzive și a unui mediu durabil.

Egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii

Programul sprijină egalitatea de șanse și accesul la piața muncii prin intervenții orientate spre dezvoltarea competențelor, cât și reducerea disparităților regionale. În cadrul obiectivului specific RSO1.4, Programul sprijină dobândirea de competențe de specializare inteligentă, antreprenoriat și economie circulară pentru angajații IMM-urilor, angajații din organizațiile de cercetare și din administrația publică locală, contribuind astfel la principiul 1 al PEDS. Dobândirea acestor competențe susține adaptarea forței de muncă la transformările economice și tehnologice, mai ales în sectoarele afectate de tranziția către o economie verde și digitală, sporindu-le șansa de a-și păstra locul de muncă și de a crește competitivitatea organizațiilor în care activează.

Programul alocă un buget de 5,88 mil. euro pentru formarea a 336 de angajați din 210 organizații (IMM și organizații de cercetare) în vederea îmbunătățirii competențelor pentru specializare inteligentă și pentru tranziție industrială și antreprenoriat. De asemenea, prin implementarea activităților prevăzute de obiectivul specific RSO1.2, digitalizarea serviciilor publice reduce barierele legate de accesul la servicii pentru cetățenii din medii defavorizate, din zone izolate sau cu mobilitate redusă. Astfel, prin dezvoltarea unor platforme digitale și a unor servicii accesibile online, se vor asigura șanse egale pentru accesarea informațiilor și a serviciilor administrative de către toți cetățenii din regiunea Sud-Muntenia, contribuind astfel la reducerea inegalităților regionale și sociale principiul 3.

Creșterea accesului la locuințe sociale joacă un rol fundamental în implementarea Pilonului European al Drepturilor Sociale, în special prin îmbunătățirea egalității de șanse și accesului la piața muncii. Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 propune integrarea finanțării pentru locuințe sociale în cadrul Priorității 8, obiectivului specific RSO4.3 prin alocarea unor fonduri pentru construirea, reabilitarea, modernizarea locuințelor sociale sau schimbarea destinației clădirilor existente pentru transformarea lor în locuințe sociale. Aceste măsuri contribuie direct la reducerea excluziunii sociale și la îmbunătățirea calității vieții în comunitățile defavorizate.

Condiții de muncă echitabile

PRSM contribuie la crearea unui mediu de lucru mai sigur și mai adaptat (pilonul 10) prin măsurile prevăzute în cadrul obiectivelor specifice RSO2.1 (promovarea eficienței energetice) și RSO2.4 (prevenirea riscurilor de dezastre). Reabilitarea clădirilor publice și private, îmbunătățirea eficienței energetice și consolidarea infrastructurii împotriva riscurilor seismice creează condiții de muncă mai sigure. În plus, intervențiile finanțate de obiectivul specific RSO1.3 (creșterea competitivității IMM-urilor) sprijină IMM-urile prin investiții productive care contribuie la îmbunătățirea calității locurilor de muncă, atât din perspectiva echipamentelor utilizate, cât și a condițiilor de muncă oferite angajaților (pilonul 5).

Protecție socială și incluziune

Prin finanțarea obiectivului specific RSO4.2, PRSM 2021 -2027, contribuie la îmbunătățirea accesului la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții – pilonul 1 și la îmbunătățirea accesului la servicii esențiale – pilonul 20. De asemenea, obiectivele specifice RSO5.1 și RSO5.2 contribuie prin investițiile în dezvoltarea locală integrată la creșterea gradului de protecție socială și incluziune în regiunea Sud-Muntenia.

Investițiile în reabilitarea și modernizarea infrastructurii educaționale asigură accesul la servicii educaționale de calitate, în special pentru persoanele vulnerabile și copiii din zonele rurale izolate. Sunt estimați mai mult de 1.700 de utilizatori/an pentru structuri de îngrijire a copiilor și peste 19.000 de utilizatori/an pentru structurile educaționale noi sau modernizate (aproximativ 2,7% reprezentând grupuri vulnerabile), cu un buget de 42,4 mil. euro. De asemenea, este finanțată achiziția de microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare, în vederea facilitării accesului elevilor la învățământ de înaltă calitate, incluziv și desegregat.

În același timp, măsurile de regenerare urbană și dezvoltare locală promovează incluziunea socială și îmbunătățirea calității vieții, stimulând implementarea principiilor privind sprijinul pentru copii (pilonul 11), incluziunea persoanelor cu dizabilități (pilonul 17) și accesul la servicii esențiale (pilonul 20).

Astfel, Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 a finanțat până la 31 decembrie 2024 douăzeci și patru de proiecte care vizează dezvoltarea infrastructurii școlare și unsprezece proiecte al căror obiectiv urmărește regenerarea urbană.

4.4. Analiza situației socioeconomice

Provocările regionale identificate la momentul elaborării Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 sunt prezentate sintetic în paragrafele următoare.

- **Disparități regionale:** diferențe semnificative între nordul industrializat (județele Argeș, Prahova, Dâmbovița) și sudul agricol (Călărași, Giurgiu, Teleorman, Ialomița) și disparități urban-rural cu orașe mici și o infrastructură modest dezvoltată.

- **Competitivitate redusă a întreprinderilor din regiune și capacitate limitată de cercetare și inovare:** investițiile limitate în cercetare-dezvoltare și inovare și colaborarea slabă între mediul de afaceri și cel de cercetare determină un nivel scăzut de inovare.
- **Probleme socio-economice:** lipsa serviciilor sociale adecvate, în special în zonele rurale, lipsa infrastructurii educaționale adecvate în urban și rural, mobilitate și conectivitate limitate, rata ridicată de abandon școlar, în special în mediul rural și servicii publice slab digitalizate.
- **Probleme de mediu și infrastructură deficitară:** urbanizare nesustenabilă, spații verzi insuficiente și riscuri legate de schimbările climatice, poluare urbană, consum ridicat de energie în clădiri și sisteme de transport poluante, necesitatea creării infrastructurii verzi-albastre pentru a combate seceta, inundațiile și alunecările de teren, necesitatea modernizării drumurilor și a transportului public, precum și potențialul turistic și cultural insuficient valorificat.

Pentru fiecare dintre provocările menționate anterior, analiza socio-economică prezentată în acest subcapitol evidențiază evoluțiile recente din perioada 2018-2023/2024, în funcție de cele mai recente date disponibile și tendințele înregistrate, oferind astfel o perspectivă asupra relevanței continue a Programului și a modului în care acesta răspunde acestor provocări.

Disparități regionale

Regiunea Sud-Muntenia continuă să prezinte diferențe economice și sociale semnificative între nordul industrializat și sudul predominant agricol. Nordul regiunii, incluzând județele Prahova, Argeș și Dâmbovița, contribuie cu peste 70% la PIB-ul regional⁵⁶ în 2022, beneficiind de industrii performante precum industria auto și petrochimică. Aceste județe înregistrează un PIB pe cap de locuitor mult peste media regiunii, datorită unei economii diversificate și a unei infrastructuri mai bine dezvoltate. În contrast, sudul regiunii, format din județele Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița, rămâne dependent de agricultură și servicii publice, înregistrând un PIB pe cap de locuitor semnificativ mai mic. Deși aceste județe au înregistrat creșteri economice, contribuția lor la PIB-ul regional rămâne limitată, situându-se între 27% și 30%.

Disparitățile se extind și în ceea ce privește mediul urban și cel rural. Zonele urbane, care includ principalele centre economice precum Ploiești, Târgoviște și Pitești, dispun de o infrastructură mai bună, acces mai bun la servicii educaționale și de sănătate și o concentrare semnificativă a locurilor de muncă în industrie, construcții și servicii⁵⁷. În contrast, zonele rurale se confruntă cu infrastructură dezvoltată (în special în domeniile alimentării cu apă și canalizare) acces limitat la educație și sănătate. Majoritatea locurilor de muncă din rural sunt în agricultură, un sector cu productivitate scăzută.

⁵⁶ INS, Produsul intern brut (PIB) regional pe locuitor - preturi curente - calculat conform CAEN Rev.2 - SEC 2010 (Matricea CON103H, extras la 28.08.2024).

⁵⁷ INS, Personalul din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de persoane ocupate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matricea INT102D, extras la 15.10.2024).

Disparitățile de la nivelul Regiunii Sud-Muntenia sunt adresate prin Program, astfel:

- Intervenții integrate (RSO2.7, RSO2.8, RSO5.1 și RSO5.2): Strategiile integrate de dezvoltare teritorială finanțate prin Program sunt extinse dincolo de granițele administrative, asigurând, astfel, promovarea parteneriatului urban-rural sau a municipiilor și orașelor cu comunitățile aflate în zona urbană funcțională a acestora.
- Intervenții în transport județean (RSO 3.2) asigură conectivitatea directă sau indirectă la TEN-T și facilitează mobilitatea mărfurilor și a persoanelor în cadrul regiunii, inclusiv între județele din nord și sud.
- Diversificarea economiei locale prin intervențiile din RSO1.3: Criteriile de evaluare tehnică a proiectelor depuse în apelurile dedicate microîntreprinderilor și IMM-urilor, au în vedere acordarea de punctaje suplimentare proiectelor care se implementează în județele care au o densitate medie a IMM-urilor la 1.000 de locuitori sub media națională.
- Intervențiile din Program vizează și mediul rural (cu excepția RSO2.8), astfel:
 - RSO1.2 finanțează digitalizarea serviciilor publice locale și a proceselor administrative. Comunitățile rurale vor beneficia de servicii mai eficiente și accesibile. Până la 31 decembrie 2024, 16% dintre comunele din regiune au depus proiecte, cu o participare importantă inclusiv a comunelor din județele din sud, mai puțin dezvoltate: Călărași (12%), Ialomița (12%), Teleorman (18%), Giurgiu (20%).
 - RSO1.3 oferă sprijin IMM-urilor pentru a stimula dezvoltarea economică, încurajând diversificarea economiei locale. În apelurile dedicate acestor tipuri de intervenții, mediul rural are o participare importantă, proiectele depuse se vor implementa în 234 de comunități rurale.
 - RSO2.1 contribuie la reducerea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră și în zonele rurale. În 39 de comunități rurale sunt implementate proiectele depuse în cadrul acestui RSO până la finalul anului 2024.
 - RSO2.7 finanțează măsuri pentru extinderea suprafețelor verzi și integrarea infrastructurii verzi, având un impact pozitiv asupra calității mediului și protejării biodiversității inclusiv pentru comunitățile rurale.
 - RSO3.2 modernizarea infrastructurii de transport județean îmbunătățește conectivitatea la TEN-T și facilitează accesul locuitorilor din zonele rurale la servicii esențiale și la piețe de desfacere.
 - RSO4.2 finanțează modernizarea și dotarea unităților publice de învățământ din mediul rural, inclusiv achiziționarea de microbuze școlare pentru școlile din mediul rural, din localități greu accesibile și care se confruntă cu un declin al populației școlare și în vederea facilitării accesului elevilor la învățământ de înaltă calitate, inclusiv și desegregat. În cadrul

apelurilor lansate din RSO4.2, aproximativ 90 de comunități rurale sunt vizate de proiectele depuse până la jumătatea lunii februarie 2025.

- RSO5.2 sunt vizate patrimoniul natural, turismul sustenabil, regenerarea spațiilor destinate utilizării publice din comunitățile rurale, având ca scop creșterea atractivității acestora și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. În apelurile lansate, au fost depuse 5 proiecte al căror intervenții au loc în mediul rural.

Economie și inovare

Economia regiunii este dominată de industria prelucrătoare, care contribuie cu 28-31% la PIB-ul regional⁵⁸ în 2022. Aceasta este concentrată în județele Prahova și Argeș, unde industriile auto și petrochimice sunt principalele motoare de creștere economică. Comerțul și transportul sunt, de asemenea, sectoare economice esențiale, având un rol important în întreaga regiune. Deși sectorul construcțiilor a cunoscut o creștere constantă, agricultura rămâne o activitate predominantă în județele sudice, unde ponderea sa în PIB variază între 13% și 21%.

Investițiile brute în bunuri corporale au crescut constant în perioada 2018-2022⁵⁹. Cele mai mari investiții au fost realizate în industria prelucrătoare și în comerțul cu ridicata și amănuntul. Cu toate acestea, sectorul extractiv și energia nu și-au revenit complet după pandemie, iar investițiile în aceste domenii rămân instabile. În anul 2022, cifra de afaceri totală a întreprinderilor active⁶⁰ din regiune a înregistrat o creștere cu 29,4% față de 2021, însă aceasta este influențată în mare parte de inflație⁶¹.

Numărul total de întreprinderi active în regiune a crescut cu 18,9% între 2018 și 2022⁶², ajungând la 75.248. Majoritatea sunt microîntreprinderi, reprezentând 91% din total. Deși rata de creare a noilor întreprinderi a crescut ușor atât în anul 2021, cât și în anul 2022⁶³, regiunea rămâne sub media națională în ceea ce privește inovația și competitivitatea acestora. De asemenea, rata de supraviețuire la un an după înființare în anul 2022⁶⁴ este sub rata națională, înregistrând o valoare

⁵⁸ INS, Produsul intern brut (PIB) regional - prețuri curente, calculat conform CAEN Rev.2 - SEC 2010 (Matricea CON103G, extras la 10.09.2024).

⁵⁹ INS, Investiții brute în bunuri corporale din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de persoane ocupate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice INT105D, extras la 09.10.2024)

⁶⁰ INS, Cifra de afaceri din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de persoane ocupate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe, prețuri curente (matrice INT104D, extras la 09.10.2024).

⁶¹ INS, Indicii prețurilor de consum - evoluția lunară față de decembrie anul precedent (matrice IPC102B, extras la 11.10.2024).

⁶² INS, Întreprinderi active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matricea INT101O, extras la 09.10.2024).

⁶³ INS, Întreprinderi active nou create, rata de creare a acestora, pe regiuni de dezvoltare și evidența PIB pe locuitor (matricea INT111C, extras la 14.10.2024).

⁶⁴ INS, Situația întreprinderilor nou create la un an de la înființare, pe regiuni de dezvoltare (matricea INT111Y, extras la 09.10.2024).

de 60,1%, iar întreprinderile se confruntă cu dificultăți semnificative legate de accesul la resurse și finanțare, lipsa tehnologiei moderne și problemele de competitivitate.

Regiunea Sud-Muntenia are una dintre cele mai scăzute capacități de inovare din România, fiind clasată ca un „inovator emergent” în Raportul Regional de Inovare 2023. Cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare reprezintă doar 0,24% din PIB-ul regional⁶⁵ în anul 2022, mult sub media națională de 0,46% și semnificativ sub media europeană de 2,27%. Aproximativ 85% din investițiile în cercetare-dezvoltare⁶⁶ provin din sectorul privat, iar sectorul public și cel academic contribuie într-un mod limitat.

În 2020, în regiunea Sud-Muntenia au activat doar 169 de întreprinderi inovatoare⁶⁷, ceea ce reprezintă 5,8% din totalul național. Inovarea este concentrată în industria prelucrătoare, iar gradul de dezvoltarea de noi produse este redus. Numărul de cereri de brevet de invenție a scăzut de la 58 în 2021 la 34 în 2023⁶⁸, iar majoritatea acestora provin din județul Dâmbovița. Lipsa cooperării între sectorul public și privat rămâne un obstacol major în stimularea inovării.

Deși procentul gospodăriilor cu acces la internet a crescut la 90,73% în 2023⁶⁹, regiunea rămâne sub media națională în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor digitale avansate. Adoptarea inteligenței artificiale⁷⁰ este redusă, doar 3,3% dintre întreprinderile din industria prelucrătoare folosind tehnologii AI, iar în comerț și transport acest procent este sub 1%, în anul 2023. În ciuda acestui fapt, adoptarea soluțiilor digitale, cum ar fi facturile electronice procesabile automat⁷¹, depășește media națională în unele sectoare, în anul 2023.

Investițiile în competitivitatea întreprinderilor din regiune, în capacitatea de inovare, în dezvoltarea competențelor necesare pentru specializare inteligentă, tranziția verde și antreprenoriat și în digitalizarea serviciilor publice din Prioritatea 1, obiectivele specifice RSO1.1, RSO1.2, RSO1.3 și RSO1.4, sunt relevante pentru nevoile identificate mai sus și confirmă nevoia de finanțare în continuare a acestora domenii. De asemenea, sunt estimate peste 200 de milioane de euro din resurse private care vor completa sprijinul din program (RSO1.1, RSO1.3, RSO1.4).

⁶⁵ EUROSTAT: GERD – cheltuielile brute de cercetare și dezvoltare (matrice rd_e_gerdreg, extras la 16.10.2024).

⁶⁶ INS, Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe - preturi curente (matrice CDP104B extrasă la 13.11.2024).

⁶⁷ INS, Întreprinderi inovatoare și non-inovatoare, pe activități, clase de mărime, pe macroregiuni și regiuni de dezvoltare (matrice INO101C, extras la 16.10.2024).

⁶⁸ Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, „Raport anual 2023”, https://osim.ro/images/Despre_OSIM/Rapoarte/Raport-anual-2023-RO.pdf

⁶⁹ EUROSTAT, Households with access to the internet at home (matrice: isoc_r_iacc_h, extrasă la 18.11.2024).

⁷⁰ EUROSTAT, Artificial intelligence by NACE Rev.2 activity and NUTS 2 region (matrice: isoc_r_eb_ain2, extrasă la 18.11.2024).

⁷¹ EUROSTAT, Integration with customers/suppliers, supply chain management by NACE Rev.2 activity and NUTS 2 region (matrice: isoc_r_eb_icsn2, extrasă la 19.11.2024).

Probleme socio-economice

Regiunea Sud-Muntenia, trece printr-un declin demografic accentuat, evidențiat de scăderea populației rezidente, emigrarea crescută, imigrarea insuficientă și schimbările nefavorabile ale indicatorilor de fertilitate și mortalitate.

Populația rezidentă a regiunii Sud-Muntenia a scăzut cu 4,5% între 2018 și 2024⁷². Sporul natural⁷³ a rămas persistent negativ, cu -20.208 persoane în 2023. Rata mortalității⁷⁴ rămâne ridicată, mai ales în mediul rural, unde a ajuns la 20,2 decedați la 1.000 de locuitori în 2021. Emigrarea definitivă a tinerilor și persoanelor apte de muncă (3.802 emigranți în 2023⁷⁵) afectează forța de muncă disponibilă la nivelul regiunii.

Gospodăriile din regiunea Sud-Muntenia alocă în trimestrul III din 2024 aproape 23,1% din cheltuielile sale către locuință⁷⁶, această pondere fiind depășită doar de cea a cheltuielilor pentru produse alimentare (care reprezintă aproximativ 40,3% din consumul unei gospodării). Față de nivelul național, ponderea cheltuielilor pentru locuință în regiune este cu un punct procentual mai mare (23,1% în regiunea Sud-Muntenia față de 22,1% la nivel național), iar ponderea cheltuielilor pentru produse alimentare și băuturi este mai mică cu 3 puncte procentuale (40,3% față de 43,7%). În același timp, veniturile în regiune au crescut. În 2021, veniturile gospodăriilor din Sud-Muntenia erau mai mici decât media națională cu 5,9%, iar în 2024, diferența s-a redus la doar 1,8%. Creșterea veniturilor poate fi explicată prin creșterea inflației, creșterea salariilor și a veniturilor din agricultură, produse vândute direct și auto-consum.

Regiunea are una din cele mai mari rate de sărăcie și excluziune socială din România. În 2023, 32,9% din populație era expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială, deși această valoare a scăzut comparativ cu 2019 (43,1%)⁷⁷. Rata deprivării materiale și sociale severe a atins valoarea de 23,7%, peste media națională de 19,8% în 2023⁷⁸. Procentul gospodăriilor cu intensitate foarte scăzută a muncii s-a redus la 3,1% în 2023⁷⁹, dar rămâne ridicat în comparație cu alte regiuni din România.

Rata șomajului, situată la 7,8% în 2023, este peste media națională, iar ocuparea în domenii de înaltă tehnologie rămâne redusă, reprezentând doar 1,4% din forța de muncă. Integrarea tinerilor pe piața muncii este problematică, iar rata ocupării pentru tinerii absolvenți scăzând la 50,7% în 2023.

⁷² INS, Populația rezidentă la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe și medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice POP105A, extrasă la 20.11.2024).

⁷³ INS, Sporul natural al populației rezidente pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice POP214B, extrasă la 20.11.2024).

⁷⁴ INS, Rata mortalității pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice POP207A, extrasă la 10.10.2024).

⁷⁵ INS, Emigranți definitivi pe grupe de vârstă, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe de plecare (matrice POP309B, extrasă la 10.10.2024).

⁷⁶ Locuința, apa, electricitate, gaze și alți combustibili și Mobilier, dotarea și întreținerea locuinței

⁷⁷ EUROSTAT, Persons at risk of poverty or social exclusion by NUTS region (matrice: ilc_peps11, extrasă la 21.11.2024).

⁷⁸ EUROSTAT, Severe material and social deprivation by NUTS region (matrice: ilc_mdss18, extrasă la 21.11.2024).

⁷⁹ EUROSTAT, Persons living in households with very low work intensity by NUTS region (population aged 0 to 64 years) (matrice: ilc_lvhl21, extrasă la 21.11.2024).

Educația și cercetarea din Sud-Muntenia se confruntă cu provocări importante: abandonul școlar este ridicat, mai ales în mediul rural, rata părăsirii timpurii a educației fiind de 17,3% în 2023⁸⁰, peste media națională de 16,6%. Nivelul educației superioare este scăzut, fiind reprezentat de doar 14,9% din forța de muncă, semnificativ sub media națională în 2023⁸¹. Nivelul de participare la educația continuă (7,6% în 2023⁸²) este mai mare decât media națională, dar insuficientă pentru a susține tranziția către o economie bazată pe cunoaștere.

La nivelul Regiunii Sud Muntenia la 1 ianuarie 2021 erau peste 4.900 de cereri de locuințe sociale înregistrate la nivelul unităților administrativ teritoriale care au răspuns la sondajul desfășurat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA) în perioada februarie – aprilie 2022. Aceasta reprezintă doar o parte din nevoia reală, dat fiind faptul că la sondaj au răspuns doar 39,8% din totalul unităților administrativ-teritoriale, respectiv 56% dintre localitățile urbane (27 municipii și orașe) și 38% din cele rurale (199 comune).

În același timp, oferta de locuințe sociale este foarte scăzută, dat fiind că în perioada 2007-2022, prin programul de construcții de locuințe sociale finanțat prin MDLPA, conform Legii nr. 114/1996 au fost finalizate 90 de blocuri de locuințe sociale însumând 3.911 locuințe sociale la nivel național.

Investițiile în eficiența energetică a clădirilor (RSO2.1 și RSO2.4) din cadrul priorității 2 contribuie la reducerea costurilor cu locuința a gospodăriilor unifamiliale din regiune.

În ceea ce privește provocările privind capitalul uman din regiune, Programul finanțează infrastructura de educație și formare profesională. Prin intermediul obiectivului specific RSO4.2 din cadrul priorității 5, se investește în modernizarea infrastructurii educaționale, contribuind la creșterea accesului la educație și la programe de învățare pe tot parcursul vieții. Totodată, obiectivul specific RSO1.4, prioritatea 1, completează aceste eforturi prin sprijinirea formării în competențe digitale și tehnice, esențiale pentru creșterea productivității muncii.

Problema declinului demografic, accentuată de migrarea tinerilor și îmbătrânirea populației active, este abordată prin măsuri care urmăresc creșterea atractivității regiunii. Obiectivele specifice RSO5.1 și RSO5.2, prioritatea 6, includ proiecte de regenerare urbană care sprijină îmbunătățirea condițiilor de viață, încurajând tinerii să rămână în regiune. În plus, obiectivul specific RSO4.2 alături de RSO1.3 (antreprenariat local) dezvoltă oportunități educaționale și profesionale pentru tinerii din regiune.

⁸⁰ EUROSTAT, Early leavers from education and training by sex and NUTS 2 region (matrice: edat_ifse_16, extrasă la 21.11.2024)

⁸¹ EUROSTAT, Population by sex, age, educational attainment level and NUTS 2 region (1 000) (matrice: lfst_r_lfsd2pop, extrasă la 21.11.2024).

⁸² EUROSTAT, Participation rate in education and training (last 4 weeks) by NUTS 2 region (matrice: trng_ifse_04, extrasă la 21.11.2021).

În plus, prin alocarea unui buget de 5 milioane de euro pentru sprijinirea unor investiții în locuințe sociale, prin prioritatea 8 (RSO4.3) sunt abordate și provocările identificate în Recomandările specifice de țară 2024.

Mediu și infrastructură

Infrastructura de transport a regiunii este extinsă, dar inegal dezvoltată ceea ce limitează conectivitatea internă și externă. Doar 45,2% dintre drumurile regionale sunt modernizate⁸³ comparativ cu drumurile naționale care sunt modernizate în proporție de 97,5%, în 2023. De asemenea, drumurile județene și comunale necesită îmbunătățiri majore (69,6%), iar ratele accidentelor rutiere și a fatalităților pe drumurile din regiune înregistrează valori ridicate în 2022⁸⁴, subliniind nevoia unor îmbunătățiri semnificative.

Rețeaua feroviară electrificată la nivelul regiunii înregistrează un procent de 32,4% sub media națională de 38%. Prahova are cea mai densă rețea feroviară (67,2 km/1.000 km²), iar Giurgiu cea mai redusă (30,7 km/1.000 km²) în 2023.

Datele aferente anului 2023 arată o tendință generală de creștere a utilizării transportului public local⁸⁵, mai ales cu autobuze și microbuze, în timp ce troleibuzele continuă să joace un rol semnificativ în localitățile în care acest tip de transport public local este disponibil.

Mobilitatea electrică este într-un stadiu incipient. În 2022, regiunea avea doar 1.416 autoturisme electrice⁸⁶, reprezentând 0,14% din totalul autoturismelor, sub media națională de 0,31%.

Între 2019 și 2022, suprafața spațiilor verzi⁸⁷ din orașele regiunii a scăzut de la 2.894 hectare la 2.685 hectare. Deși în 2023 infrastructura verde a înregistrat o ușoară creștere (2.748 hectare), suprafața spațiilor verzi rămâne sub nivelul înregistrat în anul 2019. Județul Prahova a fost cel mai afectat, pierzând peste 200 hectare în această perioadă.

Lungimea rețelei de alimentare cu apă⁸⁸ a crescut cu 2,4% între 2022 și 2023, ajungând la 16.398,6 km, cea mai extinsă rețea din țară. Populația deservită de rețelele publice de apă a crescut în 2023, acoperind 81,5% din localitățile rurale și 100% din cele urbane. Volumul apei distribuite a crescut cu 2,1% în 2023, dar utilizarea eficientă rămâne o provocare.

⁸³ Publicația Direcției Regionale de Statistică Călărași - Infrastructura de transport la sfârșitul anului 2023 - regiunea Sud Muntenia - <https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2024/11/Infrastructura-de-transport-la-sfarsitul-anului-2023-Regiunea-Sud-Muntentia.pdf>

⁸⁴ EUROSTAT, Victims in road accidents by NUTS 2 region (matrice: tran_r_acci, extrasă la 21.11.2024).

⁸⁵ INS, Pasageri transportați în transportul public local, pe tipuri de vehicule, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice GOS114B, extrasă la 3.12.2024).

⁸⁶ EUROSTAT, Stock of electric vehicles by category and NUTS 2 region (matrice: tran_r_elvehst extrasă la 21.11.2024).

⁸⁷ INS, Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice: GOS103B, extrasă la 28.11.2024).

⁸⁸ INS - Direcția Regională de Statistică Călărași, „Infrastructura și activitățile de utilitate publică de interes local”, anul 2023, <https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2024/10/Infrastructura-si-activ-de-utilitate-publica-de-interes-local-Reg-Sud-2023-editie-2024.pdf>

Pe de altă parte, sistemele de canalizare sunt insuficient dezvoltate⁸⁹, doar 34,4% dintre localități sunt conectate la rețele de canalizare, cu o concentrare mai mare în mediul urban (56,8%) decât în rural (43,2%). Sistemele de epurare secundară și terțiară sunt prioritare pentru județele Prahova și Argeș, dar multe județe mai mici, precum Giurgiu și Ialomița, au o infrastructură slab dezvoltată.

Astfel, accesul la utilități în regiune a înregistrat progrese, dar persistă discrepanțe între mediul urban și cel rural. Rețelele de alimentare cu apă acoperă 81,5% dintre localitățile rurale, dar doar 34,4% beneficiază de canalizare.

În același timp, extinderea rețelelor de gaze naturale și energia termică⁹⁰ reflectă unele îmbunătățiri. Rețeaua de distribuție a gazelor naturale s-a extins cu 4,3% în 2023, ajungând la 8.041,8 km deși volumul de gaze distribuit a scăzut cu 17,8% față de 2022. Energia termică distribuită a crescut cu 11,3%, aceasta fiind destinată în proporție de 81% consumului casnic.

Studiul de fezabilitate privind instrumentele financiare ce pot fi finanțate din FEDR 2021-2027 în regiunea Sud-Muntenia finanțat de Comisia Europeană, finalizat în decembrie 2021, a identificat ca principale provocări legate de eficiența energetică faptul că majoritatea locuințelor individuale, unde trăiește cea mai mare parte a populației, sunt vechi, situate în zone rurale și expuse unui risc seismic ridicat. Aceste locuințe sunt semnificativ mai puțin eficiente energetic comparativ cu clădirile multifamiliale, iar marea majoritate utilizează surse de energie locală, precum sobe pe lemne sau biomasă, care sunt învechite. Regiunea este de asemenea, afectată de sărăcia energetică, iar creșterea prețurilor la electricitate și gaze afectează nu doar populația cea mai săracă, ci și proprietarii de locuințe individuale cu venituri medii, ale căror consumuri energetice sunt ineficiente.

Din perspectiva turismului, același studiu de fezabilitate identifică următoarele provocări: vechimea structurilor de cazare, majoritatea construite între 1960 și 1980, dintre care multe sunt într-o stare avansată de degradare; investițiile în infrastructura turistică sunt concentrate în zone limitate, în special în partea de nord a regiunii; turismul este predominant orientat spre tranzit, cu o internaționalizare redusă, iar majoritatea turiștilor provin din alte regiuni ale țării.

Deși turismul în Sud-Muntenia are un potențial ridicat datorită diversității geografice și atracțiilor culturale, utilizarea capacităților de cazare⁹¹ este redusă (24,1%) în anul 2022, iar infrastructura turistică necesită investiții semnificative.

⁸⁹ INS: Populația conectată la sistemele de canalizare și epurare a apelor uzate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matricePMI109A, extrasă la 2.12.2024).

⁹⁰ INS: Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor pe medii de rezidență, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (matrice: GOS116C, extrasă la 03.12.2024).

⁹¹ INS - Direcția Regională de Statistică Călărași, „Capacitatea și activitatea de cazare turistică, în anul 2022 – Regiunea Sud-Muntenia”, https://calarasi.insse.ro/wp-content/uploads/2024/08/capacit_si_activitatea_de_cazare_turistica_reg_sud_2022.pdf

Pentru a contribui la provocările legate de mediu și de transport din regiune, Programul:

- aloacă fonduri semnificative pentru dezvoltarea infrastructurii de transport județean (RSO3.2) și transport durabil urban (RSO2.8),
- finanțează infrastructura pentru combustibili alternativi (RSO3.2 și RSO2.8),
- aloacă peste 258 milioane de euro prin instrumentele financiare pentru a finanța infrastructura de turism (RSO5.1 și RSO5.2) și de afaceri (RSO1.3), și eficiența energetică a caselor unifamiliale (RSO2.1),
- acordă finanțare pentru infrastructura educațională (RSO4.2).

Toate aceste investiții sunt menite să reducă disparitățile teritoriale, să îmbunătățească accesul la servicii de bază și să sprijine dezvoltarea economică sustenabilă.

4.5. Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor de etapă

La finalul anului 2024, Programul Regional Sud-Muntenia 2021 – 2027 și-a propus îndeplinirea unui număr redus de obiective de etapă, o abordare derivată din lecțiile învățate în implementarea POR 2014-2024 și 2007-2013. În acest sens, indicatorii de etapă stabiliți în cadrul obiectivului specific RSO1.4 și în prioritatea de asistență tehnică, sunt:

- 18 IMM-uri ai căror angajați finalizează formarea în specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, reprezentând 10% din ținta pentru anul 2029 (RCO101, RCO01 și RCO02);
- 4 organizații de cercetare cu angajați care finalizează formarea în specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, reprezentând 10% din ținta pentru anul 2029 (RSO1);
- 15 participări ale părților interesate la procese de descoperire antreprenorială, reprezentând 50% din ținta pentru anul 2029 (RCO16).
- 72 de persoane ale căror salarii sunt decontate din FEDR.

La 31 decembrie 2024, obiectivele de etapă pentru obiectivului specific RSO1.4 nu au fost atinse, principalele cauze fiind numărul redus de personal în cadrul AM, întârzieri în lansarea apelurilor și în evaluarea numeroaselor cereri de finanțare depuse în cadrul apelurilor dedicate beneficiarilor privați (obiectivul specific RSO 1.3), identificarea și pregătirea portofoliului de proiecte etapizate și modificarea Programului pentru includerea lor, pregătirea și sprijinul pentru beneficiarii instrumentelor teritoriale, precum și pregătirea instrumentelor financiare prevăzute în Program.

Autoritatea de Management constituită în cadrul Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia în anul 2021, a avut o creștere treptată a posturilor alocate de la 45 în 2021 la 117 prevăzute pentru anul 2025. Cu toate acestea, gradul de ocupare a fost redus, sub 40% în primii ani. În 2024, numărul personalului angajat în AM a crescut de la 26 la 74 de persoane. Tranziția personalului de la Organismul Intermediar POR 2014-2020 către AM a fost graduală îndeplinind într-un anumit procent (stabilit prin fișa postului) sarcini pentru POR2014 - 2020 și pentru PRSM 2021 - 2027, pentru a asigura implementarea ambelor programe fără sincope. În 2025, această tranziție s-

a finalizat iar personalul OI POR 2014-2020 este integrat complet în noile funcțiuni ale ADR SM pentru perioada 2021-2027 (AM PRSM, OI Programul Tranziție Justă) și structurile suport.

În ultimul trimestru al anului 2022 a fost aprobat Programul Regional Sud-Muntenia, iar până la sfârșitul anului a fost constituit Comitetul de Monitorizare. Primele ghiduri ale solicitantului au fost lansate în consultare publică în februarie 2023⁹², pentru cinci obiective specifice, iar primul apel (cu excepția asistenței tehnice) a fost lansat în decembrie 2023⁹³. În 2024, au fost deschise 33 de apeluri în cadrul cărora s-au primit 1.760 cereri de finanțare, din care 1.327 doar pentru IMM-uri (în cadrul a 2 apeluri). Procesul de evaluare a întâmpinat dificultăți din cauza calității scăzute și întârzierilor furnizorilor de servicii de evaluare, ceea ce a determinat AM să angajeze în afara organigramei evaluatori suplimentari. Până la finalul anului, au fost contractate 119 proiecte (include 3 proiecte de asistență tehnică).

În același timp, pentru îndeplinirea art. 28 „Dezvoltarea teritorială integrată” și art. 29 „Strategii teritoriale” din Regulamentul UE 2021/1060 și pentru a sprijini autoritățile locale în accesarea finanțării disponibile în cadrul obiectivelor specifice RSO 2.7, RSO 2.8, RSO 5.1 și RSO 5.2, Autoritatea de Management a PRSM a verificat conformitatea Strategiilor Integrate și a semnat Acorduri Cadru cu cele șapte consilii județene și șapte municipii reședință de județ pentru constituirea Autorităților Teritoriale. Astfel, s-au creat premisele pentru o implementare mai eficientă a acestor instrumente teritoriale la nivelul Regiunii Sud-Muntenia.

Un succes notabil în 2024 a fost negocierea și semnarea Acordului de finanțare cu Banca Europeană de Investiții, în valoare de 258,6 milioane de euro, pentru instrumentele financiare în domenii precum eficiență energetică a caselor unifamiliale, infrastructură de sprijin pentru afaceri și turism.

În cadrul obiectivului specific RSO 1.1, Programul sprijină cercetarea și inovarea în IMM-uri și instituții de cercetare, cu scopul de a stimula investițiile private și inovația. În strânsă legătură cu acestea, acțiunile din obiectivul specific RSO 1.4 vizează dezvoltarea competențelor de specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, precum și dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea Strategiei de Specializare Inteligentă (RIS3 Sud-Muntenia).

Având în vedere complexitatea pregătirilor necesare și cerințele ridicate privind condițiile de finanțare din cadrul apelurilor dedicate obiectivelor specifice RSO1.1 și RSO1.4, lansarea acestora este planificată în luna februarie 2025. Decizia de a amâna lansarea apelurilor a fost influențată de mai mulți factori, printre care necesitatea realizării unei analize aprofundate și organizării unor consultări extinse cu mediul de afaceri și de cercetare din regiune, pentru a asigura relevanța și eficiența finanțărilor. În plus, lansarea acestor apeluri este în strânsă legătură cu implementarea măsurilor incluse în Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Muntenia (RIS3 Sud-Muntenia), ceea ce implică pregătirea detaliată a documentațiilor, identificarea nevoilor reale și prioritizarea proiectelor strategice.

⁹² 6 ghiduri: RSO 1.2 – operațiunea strategică Centrul de date regional Sud-Muntenia , RSO 1.3 – competitivitate IMM, RSO 2.1 – eficiență energetică clădiri publice, RSO 4.2 – infrastructura de educație, RSO 3.2 – drumuri județene

⁹³ În cadrul RSO 3.2 pentru drumuri județene.

Totodată, lecțiile învățate din procesul de lansare, selecție și contractare a proiectelor finanțate în cadrul obiectivului specific RSO1.3, au evidențiat dificultăți întâlnite în procesul de evaluare a proiectelor și complexitatea dezvoltării schemelor de ajutor de stat. Astfel, apelurile pentru obiectivele specifice RSO1.4 și RSO1.1 vor fi lansate doar după finalizarea tuturor etapelor preliminare, pentru a evita blocaje administrative și întârzieri în implementare.

Rezultatele proiectelor implementate în cadrul acestor două obiective specifice se vor putea cuantifica în a doua jumătate a anului 2026 și vor asigura îndeplinirea obiectivelor pentru anul 2029 asumate la nivelul Programului.

Cu toate acestea, numărul ridicat de proiecte aprobate sau aflate în etapele de selecție și contractare (684 proiecte) la momentul elaborării prezentei analize, precum și semnarea Acordului de finanțare cu Banca Europeană de Investiții pentru Instrumentele Financiare privind eficiența energetică a locuințelor unifamiliale, infrastructura de sprijin a afacerilor și infrastructura de turism, în valoare de 258,6 milioane de euro, va accelera implementarea Programului.

De asemenea, Autoritatea de Management va beneficia pe deplin de experiența personalului Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia, obținută în calitate de Organism Intermediar pentru Programul Operațional Regional 2007 – 2013 și pentru Programul Operațional Regional 2014 – 2020 ca urmare a finalizării procesului de tranziție a personalului implicat în gestionarea activității Organismului Intermediar POR 2014-2020 iar lansarea următoarelor apeluri va beneficia de lecțiile învățate până la acest moment.

5. Concluzii

Programul Regional Sud-Muntenia 2021 - 2027 reprezintă un instrument esențial pentru realizarea obiectivelor regionale în domenii fundamentale precum competitivitatea, inovarea, digitalizarea serviciilor publice, eficiența energetică, mobilitatea sustenabilă și infrastructura de educație. De asemenea, Programul susține direct provocările identificate în Recomandările Specifice de Țară adoptate de Consiliul Uniunii Europene în octombrie 2024, iar pentru a veni în întâmpinarea nevoilor legate de locuințe sociale și creșterea competitivității întreprinderilor ca urmare a accesării inițiativei STEP, AM PRSM propune:

- Introducerea Priorității 8, RSO4.3 pentru finanțarea unor locuințelor social, alocare 5 milioane euro (FEDR),
- Introducerea Priorității 9, RSO1.6 pentru finanțarea obiectivelor STEP, alocare 10 milioane euro (FEDR).

Un alt aspect relevant al Programului Regional Sud-Muntenia este faptul că acesta răspunde în mod concret priorităților Uniunii Europene, având în vedere Agenda UE pentru Orașe, accesul la locuințe accesibile și inițiativa New European Bauhaus. Prin măsurile implementate în cadrul acestuia, se promovează dezvoltarea urbană sustenabilă, incluziunea socială și îmbunătățirea calității vieții.

Programul nu doar că se aliniază la prioritățile UE, dar include și măsuri concrete care sunt în strânsă legătură cu Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030. Astfel, este susținută tranziția către surse regenerabile de energie, creșterea eficienței energetice și dezvoltarea mobilității sustenabile, toate aceste intervenții fiind fundamentale pentru tranziția verde a regiunii, pentru adaptarea la schimbările climatice și susținerea inovării tehnologice. Aceste obiective reflectă angajamentul Programului față de un viitor mai verde și mai sustenabil pentru regiune.

În același timp, Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 se aliniază și cu principiile Pilonului European al Drepturilor Sociale, contribuind la implementarea acestuia în regiune. Prin măsurile sale, Programul sprijină construirea unei economii reziliente, promovată de o societate incluzivă și un mediu durabil. Această abordare subliniază importanța unei dezvoltări echilibrate, care să garanteze atât prosperitatea economică, cât și protecția socială și de mediu. Ca urmare a introducerii în Program a noii acțiuni pentru construcția sau modernizarea de locuințe sociale, contribuția PRSM la PEDS va fi semnificativă.

Mai mult decât atât, analiza socio-economică a regiunii, realizată în cadrul procesului de elaborare a Programului, demonstrează că principalele provocări de dezvoltare identificate în faza inițială a elaborării programului rămân valabile și relevante în prezent. Relevanța intervențiilor prevăzute prin program în raport cu nevoile identificate la nivelul regiunii este confirmată și de gradul foarte ridicat de interes pentru apelurile de proiecte lansate. Acestea subliniază necesitatea continuării finanțării intervențiilor prevăzute inițial, menite să reducă disparitățile regionale și să sprijine dezvoltarea sustenabilă.

Nu în ultimul rând, Programul a înregistrat progrese notabile în implementarea sa, dar nu a fost lipsit de întârzieri, specifice fazei inițiale de lansare a apelurilor și constituire a Autorității de Management. Cu toate acestea, mecanismele stabilite pentru implementarea acestuia asigură cadrul necesar pentru atingerea obiectivelor pe termen lung. În ciuda întârzierilor, progresele identificate sunt esențiale pentru buna funcționare a acestuia și pentru asigurarea implementării sale corespunzătoare.

Obiectivele de etapă stabilite pentru finalul anului 2024 referitoare la formarea competențelor în domenii precum specializarea inteligentă, tranziția industrială și antreprenoriat încă nu au fost atinse. Totuși, prin planificarea apelurilor de proiecte din anul 2025, se creează condițiile necesare pentru ca țintele Programului să fie realizate până la finalul perioadei de implementare.

6. Propuneri

În concordanță cu rezultatele prezentei analize și cu Recomandările Specifice de Țară 2024 referitoare la politica de coeziune privind continuarea implementării priorităților convenite, luând măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor locuințelor sociale, serviciilor sociale conexe, dezvoltarea zonelor urbane mai mici și oportunităților oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a îmbunătăți competitivitatea, sunt formulate următoarele

propuneri care pot contribui la îmbunătățirea implementării Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 în perioada următoare.

- Alocarea cuantumului de flexibilitate conform planificării inițiale în cadrul priorităților existente reprezintă un pas important în asigurarea atingerii obiectivelor Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 și în continuitatea finanțării pentru următoarele obiective specifice: prioritatea 2 (RSO2.1, RSO2.4, RSO2.7), prioritatea 3 (RSO2.8), prioritatea 4 (RSO3.2), prioritatea 5 (RSO4.2) și prioritatea 6 (RSO5.1, RSO5.2);
- Realocarea a 5 milioane de euro de la Prioritatea 1 (RSO 1.1) către Prioritatea 8 (RSO 4.3) vizează construirea, reabilitarea și modernizarea locuințelor sociale, precum și conversia clădirilor existente în astfel de spații.
- Realocarea a 10 milioane de euro de la Prioritatea 1 către Prioritatea 9 (RSO1.6) pentru investiții productive în adoptarea și fabricarea tehnologiilor STEP critice.
- Lansarea apelurilor pentru obiectivele specifice RSO1.1. și RSO1.4. în prima parte a anului 2025. Aceasta reprezintă o etapă importantă în procesul de implementare care va contribui la asigurarea premiselor necesare pentru realizarea indicatorilor stabiliți până la sfârșitul perioadei de implementare.
- Continuarea formării personalului necesar pentru implementarea optimă a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027 este esențială pentru succesul pe termen lung al acestuia. Personalul bine pregătit va aborda eficient provocările care vor apărea pe parcursul implementării acestuia, va gestiona resursele în mod responsabil și va asigura respectarea termenelor și a obiectivelor stabilite.